

๑๑๗

๘/๒๐

(P. ๑๙)

การศึกษาสภาพการเรียนการสอนและพัฒนาต่อวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง

ปริญญานิพนธ์

ของ

สมหวัง ชัยตามล

๘ พ.ค. ๒๕๓

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

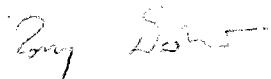
ตุลาคม ๒๕๒๗

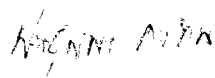
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178503

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

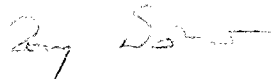
คณะกรรมการควบคุมปฏิญานิพนธ์

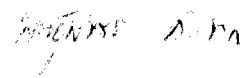
 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.นาคยา บิลันธนานท์)

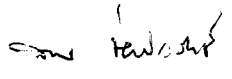
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประชุมพร คงทน)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.นาคยา บิลันธนานท์)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประชุมพร คงทน)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง)
 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สาคกร ช่วยประสิทธิ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นาคยา บิณฑานนท์ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ประชุมพร คงทน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช แห่งสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่กรุณาให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณคณาจารย์และนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ นิสิตปริญญาโท สาขาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ทุกคน ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการวิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพี่ชาญและคุณพี่บุญศรี แซ่อ้อ ผู้ให้การศึกษาและการอุปการะคุณแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

สมหวัง ชัยตามล

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์	8
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติ	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์	39
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
	กลุ่มประชากร	42
	กลุ่มตัวอย่าง	43
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	การสร้างเครื่องมือ	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
	การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	49
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

4	การวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5	สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	74
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	74
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล	75
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	78
	ขอเสนอแนะ	86
	บรรณานุกรม	90
	ภาคผนวก	98

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์	43
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์	44
3 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามเพศและชั้นปีที่ศึกษา	48
4 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา	48
5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ เพศชาย และเพศหญิง	55
6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4	56
7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษา ที่แตกต่างกัน	57
8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษา ที่แตกต่างกัน	58
9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษา วิชาเอกประวัติศาสตร์ เพศชายและเพศหญิง	60
10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษา วิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4	61
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน	62

12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษา ที่แตกต่างกัน	63
13	แสดงการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษา วิชาเอกประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน โดยจำแนกเป็นด้าน จุดประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน กิจกรรมการเรียน การสอน สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดประเมินผล	65
14	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านจุดประสงค์การเรียนการสอน	68
15	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านเนื้อหาวิชา	69
16	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านวิธีการสอน	69
17	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	70
18	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านสื่ออุปกรณ์การสอน	72

19	แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ในด้านการวัดและการประเมินผล	73
20	แสดงคำอำนาจำนึกของแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์	100
21	แสดงคำอำนาจำนึกของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ..	101

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ	28
---	-----------------------------------	----

ภูมิหลัง

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาทางสังคม มีความระส่ำระสายอยู่ทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากความเจริญอย่างรวดเร็วทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ตลอดจนการรับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามา ทำให้วิถีการดำรงชีวิตของบุคคลเปลี่ยนไป คนทั่วไปขาดความมั่นคงในชีวิต ขาดความมีระเบียบทางใจ เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ขาดความเสียสละและความปรองดองกัน ความสงบในสังคมจึงไม่เกิดขึ้น (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2518 : 160 – 186) ซึ่งปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการศึกษาเป็นกำลังสำคัญในการที่จะสร้างความเป็นระเบียบให้สังคม ทั้งทางกายและจิตใจ เพื่อให้บุคคลได้รู้จักตนเอง รู้เท่าทันตนเอง อันเป็นทางไปสู่ความสุข นอกจากนี้การศึกษายังส่งเสริมให้บุคคลเกิดปัญญา รู้จักคิด รู้จักตัดสินใจ มีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม มีความเสียสละต่อสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน มีแนวคิด ทักษะคิด และหลักการคิดแก้ปัญหาสังคมด้วยหลักแห่งปัญญา และหลักแห่งเหตุผล (หทัย คັນหยง 2525 : 25 – 26) ทั้งสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งในการที่จะให้การศึกษาแก่พลเมือง (ทศนิยม เรื่องธรรม 2519 : 2) เพราะเป็นวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในสังคม ทำให้สมาชิกในสังคมดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามารถรักษาอารยธรรมของชนชาติ นอกจากนั้นบทเรียนจากประวัติศาสตร์ มีประโยชน์ยิ่งต่อการตัดสินใจแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

ในปัจจุบัน ตลอดจนการเข้าใจประวัติศาสตร์ความเป็นมาและอารยธรรมของชนชาติอื่นๆ ที่จะช่วยให้รักษาสัมพันธ์ไมตรีอันดีกับชนชาตินั้นๆ และจะอยู่ร่วมกันในประชาคมโลกอย่างสันติ (สมาคมประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย 2523 : 12)

โดยที่วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากต่อการสร้างคนให้เป็นพลเมืองดี อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ฐานะของวิชาประวัติศาสตร์จึงได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับชั้น ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นวิชาเอกในมหาวิทยาลัยทุกแห่ง และขยายระดับการศึกษาถึงขั้นปริญญาโท ซึ่งถือเป็นระดับการศึกษาสูงสุดในประเทศ มีผู้รับผิดชอบได้แก่ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา นักวิจัยทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนนักวิชาการแขนงอื่นๆ ที่สนใจศึกษา วิชาประวัติศาสตร์เป็นจำนวนมาก (สุภัทรทิศ คีตกุล 2523 : 10) แต่จะเห็นว่า สถานภาพและสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่แตกต่างไปจากสมัยเมื่อยี่สิบปีก่อนเท่าใด เป้าหมายทางการศึกษาไม่มีความเคลื่อนไหว ที่จะแสดงให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง (สืบแสง พรหมบุญ 2523 : ๓7) กระบวนการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชายังไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ดังนั้นคุณค่าทางการศึกษาที่ได้รับจึงอยู่ห่างไกลจากคุณค่าแท้จริงที่จะฝึกให้นักศึกษาให้คิดอย่างมีระบบ มีจิตใจที่เต็มไปด้วยการวิพากษ์วิจารณ์ มีจิตใจที่เสียสละ มีคุณธรรมที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม อันจะเป็นการสร้างพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติ

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงไม่ควรถือเอาเนื้อหาความรู้ (Knowledge) เป็นจุดมุ่งหมายปลายทาง (Ends) แต่ควรถือว่าความรู้ที่นักศึกษาได้รับนั้นเป็นทักษะในการสร้างความเป็นพลเมืองดี อันเป็นเป้าหมายสูงสุด ฉะนั้นในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของกระบวนการความคิด ความมีเหตุผล (MacLendon. 1965 : 13) เน้นทักษะต่างๆ ในการสร้างความเป็นพลเมืองดี เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะในการศึกษาค้นคว้า ทักษะทางปัญญา ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Jarolimiek. 1967 : 1 - 2) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลและมีหลักการ สามารถเผชิญปัญหาในอนาคต ด้วยความมั่นใจและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

เพื่อให้ดำเนินไปตามแนวทางการสอนประวัติศาสตร์ดังกล่าว การจัดการด้านการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงดังนี้ (Robert. 1973 : 315)

1. เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชา ข้อเท็จจริง ไปสู่แนวคิดแก้ปัญหาและค่านิยม
2. เปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ไปสู่การสอนที่เน้นทักษะและทัศนคติ
3. เปลี่ยนแปลงการสอนตามประวัติศาสตร์ เป็นการสอนแต่ละเรื่อง

ตามความเหมาะสม

4. เปลี่ยนแปลงการสอนด้านเน้นความจำ ไปสู่การค้นคว้าด้วยตนเอง

จากแนวการสอนประวัติศาสตร์ในลักษณะดังกล่าว เป็นการสอนเพื่อต้องการปลูกฝังทัศนคติค่านิยมที่ดีตามสังคมซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น เพราะนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เหล่านี้ส่วนหนึ่งเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว อาจเป็นครูอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นต้น การได้รับการสอนและทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ก็จะส่งผลต่อนักเรียน ดังนั้นจะเห็นว่าบุคคลที่จะช่วยส่งเสริมและสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้บรรลุเป้าหมายก็คืออาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งหลาย แต่ผลการวิจัยบางเรื่องแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ผ่านมามีประสิทธิภาพล้นเหลือ เช่น งานวิจัยของลดาวาลย์ มาลยะวงศ์ (ลดาวาลย์ มาลยะวงศ์ 2516 : 85) พบว่าผู้เรียนมีทัศนคติไม่ที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ แม้ว่าผู้สอนจะใช้อุปกรณ์และกิจกรรมการสอนบ้าง ผู้เรียนก็มักมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนน้อย ขาดความเมตตาในการเรียนรู้ ขาดทักษะการค้นคว้าและการอ่านรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง นอกจากนี้การเรียนของผู้เรียนก็เรียนแบบท่องจำหรือเรียนตามเพื่อน ทำให้ไม่เกิดความคิดรวบยอดหรือแนวการแก้ปัญหาของตนเอง การสอนส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย ผู้สอนไม่แนะนำการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นทางด้านทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ เน้นอดีตมากกว่าปัจจุบัน และผู้เรียนก็ไม่ได้รับความสำเร็จในการเรียนตั้งแต่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ไม่ว่าจะเรียนมากแค่ไหน ใช้เวลานานเพียงไร

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าการสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดีจะต้องอาศัยเวลาและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพื่อปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการศึกษาสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติต่อ

วิชาประวัติศาสตร์ ตามทักษะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 เพื่อจะทำให้ทราบถึงระยะเวลาและประสบการณ์ว่ามีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาหรือไม่ และจะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันของตน และเมื่อนำความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของแต่ละสถาบันมาเปรียบเทียบกันแล้ว ก็จะเป็นเรื่องชี้ให้เห็นว่า สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของแต่ละสถาบันนั้นมีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อที่จะเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่เรียน และสถาบันที่ศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่เรียน และสถาบันที่ศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้า จะทำให้อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ผู้บริหาร ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสถาบันมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ได้ทราบว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันนั้นมีความเหมาะสมเพียงใด เพื่อที่จะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลของการศึกษาค้นคว้า ทำให้ทราบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง

3. ข้อมูลที่ได้จะเป็นแนวทางในการส่งเสริมหรือปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กระทบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ในสถาบันมหาวิทยาลัยส่วนกลางที่เปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก ยังมีรายชื่อสถาบันมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables)

2.1.1 เพศ ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4

2.1.3 สถาบันที่ศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

2.2.1 สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์

2.2.2 ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2527 ในสถาบันศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำของสถาบันศึกษามหาวิทยาลัย ที่ได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรี
3. มหาวิทยาลัยส่วนกลาง หมายถึง มหาวิทยาลัยปิดที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายถึง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร และวิทยาเขตปทุมวัน
5. สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง การจัดการด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านจุดประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การสอน และด้านการวัดการประเมินผล ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. ทัศนคติ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะนิมิต (Positive) คือ ชอบ พอใจ เห็นด้วย สนับสนุน หรือ ในลักษณะนิเสธ (Negative) คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่สนับสนุน ไม่เห็นด้วย หรือ ความคิดเห็นกลางๆ เช่น รู้สึกเฉยๆ ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น สามารถสร้างขึ้นมาได้ และเปลี่ยนแปลงได้
7. ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก หรือความคิดเห็น ของนักศึกษาวชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์

ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่นักศึกษาตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาประวัติ ศาสตร์
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้

1. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน
2. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 รวมทุกสถาบัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน
3. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน
4. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน
5. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 รวมทุกสถาบัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน
6. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณค่าประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ความหมายและขอบข่ายของวิชาประวัติศาสตร์

คำว่า ประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่พยายามจะทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ทุกด้าน ทั้งที่เกิดขึ้นในอดีตและในปัจจุบัน ถึงแม้จะเป็นที่ประจักษ์ว่า วิชาประวัติศาสตร์นั้น กล่าวถึงเหตุการณ์ที่สำคัญๆ อันเกิดจากการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ในอดีต แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักประวัติศาสตร์และผู้ศึกษาประวัติศาสตร์ว่า ไม่อาจให้คำจำกัดความที่แน่นอนและสมบูรณ์ได้ (ลักดา จารุมณี 2521 : 1) ดังนั้นจึงมีนักประวัติศาสตร์ได้ให้ความหมายของประวัติศาสตร์ไว้หลายความหมายด้วยกัน เป็นต้นว่า

วิลลิสตัน (ลักดา จารุมณี 2521 : 1 อ้างอิงมาจาก Williston. n.d.) ได้อธิบายว่า ประวัติศาสตร์ คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่คนได้ทำ ได้คิด ได้หวัง และได้อุสึก ตามความหมายนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างจึงต้องเป็นประวัติศาสตร์ จึงกล่าวได้ว่าประวัติศาสตร์จึงครอบคลุมถึงแขนงวิชาทุกแขนง ไม่ว่าจะเป็นสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

คาร์ (นาฏวิภา ชลิตานนท์ 2525 : 25 อ้างอิงมาจาก Carr. n.d.)

ไต่กล่าวว่า ประวัติศาสตร์ คือ เรื่องราวอันต่อเนื่องของการโต้ตอบกันระหว่าง นักประวัติศาสตร์กับหลักฐาน ข้อเท็จจริง เป็นเรื่องของการถกเถียงกันระหว่างปัจจุบัน กับอดีตที่ไม่สิ้นสุด เรื่องของการโต้ตอบซึ่งกันและกันระหว่างอดีตกับปัจจุบัน เป็นการถกเถียงกันระหว่างสังคมวันนี้กับสังคมเมื่อวานนี้ ไม่ใช่เป็นการถกเถียงกันระหว่างบุคคลที่ไม่เห็นตัวตน หรือบุคคลใดๆ เพียงคนเดียว

โรว์ส (ลิตคา จารุมตี 2521 : 2 อ้างอิงมาจาก Rowse. n.d.) ไต่กล่าวสรุปว่า ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมมนุษย์ ความเป็นมา การศึกษา การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสังคมในอดีต ตลอดจนวิวัฒนาการ ประวัติศาสตร์จะเป็นกุญแจสำคัญ สำหรับไปสู่ตัวประกอบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข่าวสารเหตุการณ์และพลังต่างๆ ที่ผลักดันให้เกิด การเปลี่ยนแปลง เกิดแรงจูงใจ เกิดกรณีขัดแย้งทั่วไปและเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ซึ่ง ตัวประกอบต่างๆ จะคอยเป็นผู้ปรับรูปเหตุการณ์

แดมส์ช นูมนนท (แดมส์ช นูมนนท 2518 : 33) ไต่กล่าวว่า ความหมายประวัติศาสตร์ไม่มีคำจำกัดความตายตัว โดยทั่วไปนักประวัติศาสตร์หมายถึง การไต่สวนเข้าไปให้ถึงความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ พฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้นในช่วงหนึ่ง ช่วงใดในอดีต ฉะนั้นประวัติศาสตร์จึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมมนุษย์ ความเปลี่ยนแปลง ของสังคม ความคิดที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ในสังคม และสถานการณ์ที่ส่งเสริมหรือ ขัดขวางวิวัฒนาการของสังคม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประวัติศาสตร์มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมของสังคมมนุษย์ทุกคน

จุดมุ่งหมายของการสอนประวัติศาสตร์

จารโรลิเมก (Jarolimek. 1967 : 1 - 2) ไต่กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์และวิชาสังคมศึกษาว่า ต้องมีการฝึกทักษะที่สำคัญ บางประการ เช่น

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้คนอยู่ร่วมกัน

และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น เป็นต้น

2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Social Studies Skill) เป็นทักษะในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เช่น ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การอ่านป้ายประกาศ แผ่นพับและแผนที่ การเขียน การพูด การฟัง การอ่าน และการรายงาน เป็นต้น

3. ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผนงาน การเป็นผู้นำ การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การคิดวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีเหตุผล

พีสัน (Peason. 1973 : 315) ได้เสนอแนวทาง

ในการสอนประวัติศาสตร์และสังคมศึกษาไว้ว่า ควรจะมีการเปลี่ยนแปลง คือ

1. เปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาและข้อเท็จจริงไปสู่การคิดแก้ปัญหาและค่านิยม
2. เปลี่ยนแปลงด้านความรู้ไปสู่การสอนที่เน้นทัศนคติ
3. เปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่เน้นสอนไปสู่การสอนที่เน้นความคิดเชิงวิทยาศาสตร์
4. เปลี่ยนแปลงการสอนตามประวัติศาสตร์ เป็นการสอนแต่ละเรื่อง

ตามความเหมาะสม

5. เปลี่ยนแปลงการสอนที่เน้นความจำ ไปสู่การค้นคว้าด้วยตนเอง

ลัดดา จารุมณี (ลัดดา จารุมณี 2521 : 9 - 10) ได้กล่าวถึง

ความมุ่งหมายของการสอนประวัติศาสตร์ ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ทราบเรื่องราวความเจริญ ความคิดอ่านของมนุษย์ในอดีต ซึ่งจะ
เป็นรากฐานของมนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต
2. เพื่อให้ทราบเรื่องราว เหตุการณ์ด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ทั้งด้านดี

และไม่ดี เพื่อจะได้นำตัวอย่างมาดัดแปลงปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน และวางแผนสำหรับอนาคต

3. เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวในอดีตพอที่จะนำไปเป็นรากฐานในการพยากรณ์อนาคต หลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่แล้มา กับเพื่อให้เกิดความคึกคักอันที่มีอุดมคติสูง มีคุณลักษณะในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การปกครอง และอื่นๆ ซึ่งอาจจะได้สร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้เจริญต่อไป และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้

4. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชนนานาชาติ เพื่อจะได้อยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น และก่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในโลก มีความเห็นอกเห็นใจกันในเพื่อนมนุษย์

5. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของประวัติศาสตร์ เข้าใจถึงความสัมพันธ์แห่งความเจริญด้านต่างๆ และสิ่งแวดล้อมของสังคมที่มีต่อมนุษย์ รวมทั้งเข้าใจคุณค่ามรดกวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้

6. เพื่อส่งเสริมให้เป็นผู้มีวิจาร์ญาณอันสุขุมรอบคอบ รู้จัก เข้าใจ ตัดสินเหตุการณ์และแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลและอย่างเป็นธรรมด้วยวิธีการที่ดี โดยยึดเอาเหตุการณ์ที่แล้มาเป็นเครื่องกำหนดแนวทาง และเพื่อให้เป็นผู้ที่มีความรู้กว้างขวางในอันที่จะดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

7. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบ นับถือตนเอง และฝึกให้มีความคิดริเริ่ม

8. เพื่อให้รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และสามารถแยกข้อเท็จจริงต่างๆ ได้จากผลการพิจารณาอย่างมีเหตุผล

9. เพื่อให้เข้าใจคุณค่าและความเป็นมาทางด้านการเมือง การปกครอง การศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม ปรัชญา ความคึกคักของนานาชาติ เพื่อว่าจะได้เข้าใจชาติต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

การสอนประวัติศาสตร์จึงมุ่งให้รู้เรียนได้ประสบการณ์ด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะและทัศนคติ ซึ่งจะมีผลให้รู้เรียนมีพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม จิตใจ นอกจากการพัฒนาทางด้านสมองแล้ว ด้วยเหตุนี้การกำหนดจุดมุ่งหมาย

ในการสอนประวัติศาสตร์แต่ละวิชาแต่ละบทเรียน จึงต้องการความพิถีพิถันเพื่อให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการสอดคล้องกันไปทุกด้าน

หลักการและวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์

ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนจะต้องรู้วัตถุประสงค์ในการสอนแต่ละบทเรียน ซึ่งในปัจจุบันไม่ได้อ้างอิงให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจเท่านั้น แต่ยังต้องมุ่งพัฒนาจิตใจ ความรับผิดชอบและคุณธรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์ โดยมุ่งให้สามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นในการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงควรสอนให้บรรลุเป้าหมาย 3 ด้าน คือ (ปรานี โพธิ์สุข 2526 : 5 - 7)

1. ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) คือ ความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
2. ด้านทัศนคติและอารมณ์ (Affective Domain) คือ ความรู้สึก เห็นพ้อง ไม่เห็นพ้อง ความชอบ ความไม่ชอบ ความพอใจ ความไม่พอใจ ในสิ่งที่ชอบ ที่ควร หรือสิ่งที่น่าตำหนิ ตามค่านิยมในสังคม
3. ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) คือ ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการกระทำได้ด้วยตนเอง เช่น การอ่าน การเขียน การค้นคว้า การทำงานกลุ่ม การใช้เครื่องมือ เป็นต้น

ลัดดา จารุมณี (ลัดดา จารุมณี 2521 : 20 - 21) ได้เสนอหลักการการสอนประวัติศาสตร์ว่า ต้องเลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา โดยใช้สื่อการสอนหรืออุปกรณ์ต่างๆ เข้าช่วยประกอบการเรียนการสอน ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการสอนแบบใดก็ตามย่อมมีหลักวิธีการที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ก่อนจะสอนต้องทำความเข้าใจสังกับ หรือความคิดรวบยอดของวิชาประวัติศาสตร์ รวมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาให้แจ่มชัดว่าจะสอนอะไร และให้ผู้เรียนได้รู้อะไรบ้าง

2. สอนสิ่งที่ใกล้เคียงไปหาสิ่งที่ไกลตัว และสอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้
3. เลือกใช้วิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ และระดับชั้นของผู้เรียนประกอบด้วย
4. เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา มาช่วยประกอบการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เข้าใจบทเรียน สนุกสนานไม่น่าเบื่อ
5. สอนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เข้าใจและมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะด้านการพูด การแสดงความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลของตนเอง เช่น การตั้งปัญหา การอภิปราย และอื่นๆ มากกว่าการให้ท่องจำ
6. ฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักกันด้วยตนเอง ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด จากวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ตลอดจนรู้จักหลักฐานชั้นต้น (*Primary Sources*) หรือหลักฐานข้อมูลที่เป็นหลักฐานชั้นรอง (*Secondary Sources*) เพื่อพิจารณาและให้ความเชื่อถือได้อย่างมีความเหมาะสม
7. สอนให้ผู้เรียนได้รู้จักการสังเคราะห์ และวิเคราะห์เปรียบเทียบประเทศ ของตนเองกับประเทศอื่นๆ และเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ว่ามีความแตกต่างหรือมีความคล้ายคลึงกันอย่างไร ในแง่เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ตลอดจนความเป็นอยู่ ของประชาชน เปรียบเทียบในแง่ความคิดเห็นและทัศนคติ

วิธีการสอนประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (*Historical Method*) มีขั้นตอนของการสอนดังนี้ (เฉลิม มลิกา 2523 : 137 - 138)

1. ขั้นตอนกำหนดปัญหาหรือข้อสมมติฐาน (*Setting up Problem or hypothesis*) จุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ขั้นนี้ อยู่ที่การใช้การสังเกตของผู้เรียนและผู้สอนร่วมกัน เพื่อค้นหาคำเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลในประวัติศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในเนื้อหาของบทเรียน ผู้สอนควรดำเนินการวางแผน

และเตรียมการล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนได้เกิดข้อคิด
 ในขณะเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดเป็นปัญหา หรือการเดาคำตอบ ซึ่งจะอยู่ในรูปของ
 การกำหนดสมมติฐานใดด้วย

2. ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน (Data Collection))
 ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการค้นคว้า และบอกแหล่งที่ผู้เรียนจะสามารถ
 แสวงหาและรวบรวมหลักฐานได้ อาจกำหนดในรูปของการมอบหมายโครงการ หรือหนังสืออ้างอิง
 ผู้สอนควรจัดเตรียมหลักฐานหรือเอกสารเพื่อประกอบการเรียนและการค้นคว้า เพื่อความ
 สะดวกและเป็นการสนองตอบความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียน

3. ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล (Data Analysis and
 Evaluation) ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องให้คำแนะนำและสาธิตวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณค่า
 โดยอาศัยหลักการสำคัญ " การวิพากษ์วิจารณ์ทางประวัติศาสตร์ " (Historical
 Criticism) ซึ่งแยกออกเป็น 2 ขั้น คือ

3.1 การประเมินคุณค่าภายนอก (External Criticism) ได้แก่การ
 พิจารณา เปรียบเทียบกับหลักฐานอื่นที่กล่าวถึงข้อเท็จจริงเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อตรวจหา
 ข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักฐาน

3.2 การประเมินคุณค่าภายใน (Internal Criticism)
 ได้แก่ การที่ผู้วิเคราะห์ได้พยายามวิเคราะห์ ใช้ความเฉลียวฉลาดและความรอบรู้ค้นหา
 เหตุผล (Rationality) ความคงเส้นคงวา (Consistency) ความเป็นจริง
 (Reality) และสิ่งที่เป็นวัตถุประสงค์ของหลักฐาน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใน
 ลักษณะที่ใกล้เคียง ถูกต้อง และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดในการวิเคราะห์

4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ (Data Interpretation and
 Synthesis) เป็นขั้นที่นำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์และประเมินค่าแล้ว มาตีความ
 และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจข้อเท็จจริง ในรูปของแนวคิดรวบยอดหรือมโนทัศน์
 เป็นเรื่องๆ ซึ่งจะกระทำได้โดยการนำหลักฐานหรือข้อเท็จจริงมาพิจารณาและแสดงความคิด
 เห็นประกอบ แล้วจึงดำเนินการสรุป ผสมผสาน และสังเคราะห์เข้าเป็นมโนทัศน์

5. ขั้นตอนของการนำเสนอข้อมูล (Presentation) เป็นขั้นตอนของการนำความรู้และความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์และการสังเคราะห์มาแล้ว เสนอต่อผู้อื่นอาจกระทำได้โดยการบรรยาย การอภิปราย การสัมมนา การเขียนบทความ การทำรายงานและอื่นๆ ซึ่งความสำคัญอยู่ที่การนำเสนอ จะต้องใช้ความสามารถในการร่างโครงเรื่อง และแนวการเขียนอย่างรัดกุม เพื่อให้น่าสนใจ มีคุณค่า มีความต่อเนื่อง และเข้าใจผู้อ่านหรือผู้ฟัง ให้ติดตามการนำเสนอ ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ขั้นสุดท้ายของกระบวนการเรียนทั้งหมดนี้จะกลายเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนและ ผู้สอนได้มีการวางแผนและการกระทำอย่างถูกวิธีทุกขั้นตอน และครบตามกระบวนการ จะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ และเป็นปัจจัยเร้าผู้เรียนให้เปลี่ยนพฤติกรรมไปตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แนวใหม่นั้น คำนึงถึงบทบาทของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยถือหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอน นั่นคือให้ผู้เรียนได้รวมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจารย์จะเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ดังนี้ (เฉลิม มลิกา 2523 : 196 - 207)

1. กิจกรรมการอ่านประวัติศาสตร์ ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่จะอาศัยเทคนิคและวิธีการสอนแบบบรรยาย เพื่อถ่ายทอดแนวความคิดและข้อเท็จจริงจากตำราและหนังสือประวัติศาสตร์ ตลอดจนความรู้สึกลึกซึ้งจากผู้สอนไปยังผู้เรียน การจัดกิจกรรมการอ่านประวัติศาสตร์ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความคิดและสติปัญญา ตลอดจนทักษะในการอ่าน ทำให้สามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น และเรียนได้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางและลึกซึ้ง

2. กิจกรรมการรวบรวมภาพเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ มีความจำเป็นจะต้องอาศัยอุปกรณ์ที่เป็นภาพเป็นส่วนใหญ่ ภาพต่างๆ

ที่รวบรวมเหล่านี้ จะใช้ประโยชน์ในการสอนในห้องเรียน และในการจัดนิทรรศการทางประวัติศาสตร์ได้ด้วย

3. การจัดนิทรรศการ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ทำงานอย่างเต็มที่ ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบด้วยตนเองในการออกความคิดเห็น การจัดการและการลงมือทำงานต่างๆ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกทักษะในการทำงานให้มีระบบและควมมีระเบียบวินัยในการทำงานของผู้เรียนอีกด้วย

4. กิจกรรมการเยี่ยมชมสถานที่ วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กว้างเกินกว่าจะนำมาจำกัดให้อยู่แต่ภายในห้องเรียน และมีระยะยาวเกินกว่าที่จะกำหนดได้ในตารางช่วงเวลา ดังนั้นในการสอนจึงควรหาโอกาสทำความเข้าใจกับโลกภายนอก ทำความเข้าใจกับการเคลื่อนไหวของสถาบันต่างๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ วิธีที่จะเข้าใจประวัติศาสตร์ให้ดีที่สุดคือ เข้าใจตัวบุคคล ฉะนั้นจึงควรศึกษาสิ่งของที่หลงเหลืออยู่ที่เป็นโบราณวัตถุ ตลอดจนทำให้ผู้เรียนเกิดจินตนาการต่างๆ ได้

5. สมาคมหรือชุมนุมประวัติศาสตร์ ชุมนุมประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้เกิดความสนใจ การจัดตั้งชุมนุมประวัติศาสตร์จะต้องจัดตั้งขึ้นเพราะสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ ไม่ใช่เป็นการบังคับให้จัดตั้งขึ้น เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นการบังคับให้ต้องเข้าร่วมประชุม การประชุมไม่ควรมีบ่อยเกินไป ผู้เรียนควรเป็นผู้ดำเนินการจัดการเอง การให้โอกาสที่แสดงความกระตือรือร้น และเป็นการส่งเสริมความริเริ่มสร้างสรรค์

6. กิจกรรมการแสดงละคร จากเรื่องราวและเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ ล้วนสามารถนำมาจัดกิจกรรมการแสดงบทบาทในห้องเรียน ผลดีที่จะได้รับก็คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ปลูกความรู้สึกละเอียดและจินตนาการเพื่อแสดงบทบาทให้เหมือนของจริง รวมทั้งการใช้คำพูดอย่างเหมาะสมด้วย นอกจากนี้เป็นการฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกและเหมาะสม

7. กิจกรรมการอภิปราย การโต้ตอบและการแสดงปาฐกถา กิจกรรมประเภทนี้ นอกจากจะส่งเสริมและฝึกทักษะของผู้เรียนให้เป็นคนกล้าแสดงออกอย่างมีความสามารถแล้ว ยังเป็นการฝึกทักษะการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง หรือร่วมกับกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความรู้

แสดงงาน มีความคิดเฉลียวฉลาดเขียนแหลมและรอบคอบ ถ้วยแนวการอภิปรายและการแสดงปาฐกถา

8. กิจกรรมการจดบันทึก การจดบันทึกหรือโน้ตคำบรรยาย ผู้เรียนไม่ค่อยได้รับการฝึกฝนให้ความเข้าใจและรู้วิธีการที่ถูกต้อง ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลองจดบันทึกคำบรรยายให้มีความกระชับรัด แต่ให้ได้ใจความชัดเจนไม่สับสน จัดเป็นหมวดหมู่ของความรู้

9. กิจกรรมอื่นๆ

- 9.1 กิจกรรมการเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์
- 9.2 กิจกรรมการทำและการเสนอรายงานการค้นคว้าประวัติศาสตร์
- 9.3 กิจกรรมการฉายภาพยนตร์
- 9.4 กิจกรรมการตัดสินใจในสถานการณ์จำลอง (Simulation)
- 9.5 กิจกรรมการทำชุดการเรียนรู้ (Learning Package)
- 9.6 กิจกรรมการรวบรวมข่าวและเหตุการณ์ในปัจจุบัน
- 9.7 กิจกรรมการจัดการวิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น

สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

สื่อและอุปกรณ์การสอน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงและสัมผัสกับแนวคิด ค่านิยม ข้อสรุป หลักเกณฑ์ และคุณธรรมต่างๆ อุปกรณ์การสอนมีลักษณะพิเศษซึ่งสามารถทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีความหมาย ปัจจุบันนี้อุปกรณ์การสอนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนมาก จึงถือเป็นความจำเป็นที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้อุปกรณ์

อุปกรณ์การสอน หมายรวมถึง ตำราเขียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือคู่มือ แผนผัง แผนที่ ลูกโลก กราฟ รูปภาพ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หุ่นจำลองของจริง เป็นต้น ดังนั้นอุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงสามารถจัดหมวดหมู่ได้

หลายประเภทแตกต่างกันไป

เวสเลย์ และ การ์ทไรท์ (Wesley และ Cartwright อ้างอิงจาก ลัดดา จารุมณี 2521 : 103 – 105) ได้จัดประเภทอุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ 3 ประเภท คือ

1. ทรัพยากรในชุมชน หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้วในชุมชน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนอาจใช้ประกอบการสอนประวัติศาสตร์ได้ ทรัพยากรชุมชนมี 3 ลักษณะคือ
 - 1.1 ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ บุคคลในชุมชนหรือวิทยากรผู้มาเยี่ยม เป็นครั้งคราว ที่มีความรู้มาบรรยาย หรืออภิปรายให้ผู้เรียนฟัง หรือให้ผู้เรียนไปขอพบและสัมภาษณ์บุคคลเหล่านั้น เช่น คนเก่าแก่ที่อยู่รวมในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ นักการเมืองเก่า ทหารนอกราชการที่เข้าร่วมการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เป็นต้น
 - 1.2 ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ โดยปกติจะปรากฏอยู่ในบริเวณหรือสถานที่ที่ถูกระบุไว้ในประวัติศาสตร์
 - 1.3 ทรัพยากรสังคม ได้แก่ สิ่งที่คนได้สร้างขึ้นไว้แก่สังคม เช่น พิพิธภัณฑสถาน วัด พระราชวัง อนุสาวรีย์ ถิ่นต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น
2. อุปกรณ์สื่อทัศนศึกษา อุปกรณ์ประเภทนี้มีรายละเอียดมากมาย ได้แก่ รูปภาพ หุ่นจำลอง วัสดุของจริงต่างๆ ป้ายนิเทศ วิหุญ โทรทัศน์ เทปบันทึกเสียง ภาพนิ่ง แผนที่ ลูกโลก แผนภูมิ และอื่นๆ อุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ นับว่าแผนที่และลูกโลกมีความสำคัญต่อการสอนประวัติศาสตร์ ที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องจัดหามาประกอบการเรียนการสอน
3. หนังสือพิมพ์หรือวัสดุการอ่าน ซึ่งจำแนกประเภทตามลักษณะเป็น 5 อย่างคือ
 - 3.1 แบบเรียน คือ หนังสือที่กำหนดให้ใช้ในชั้นเรียน เป็นหนังสือที่ผู้เรียนมีใช้โดยปกติ
 - 3.2 หนังสืออ่านประกอบ คือ หนังสือที่ไม่ได้เลือกเป็นแบบเรียน และหนังสือทั่วไป ที่มีเนื้อหาพาดพิงถึงมากพอสมควร ซึ่งอาจารย์ผู้สอนควรจัดหาหรือสำรวจไว้หลายๆ เล่ม หลายผู้แต่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้อ่านและขยายประสบการณ์ให้กว้างขวาง
 - 3.3 หนังสืออุเทศ คือ หนังสือที่ผู้เรียนจะใช้ศึกษาในบางหัวข้อ บางเรื่อง

หรือใช้ประกอบการเขียนรายงาน การอภิปราย การรายงานปากเปล่า รวมทั้งใช้เพื่อส่งเสริมให้รักและเกิดทักษะในการอ่านด้วย

3.4 หนังสือนิตยสารและหนังสือพิมพ์ อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ ควรจะเป็นผู้รู้มาก อ่านมาก รู้ข่าวคราวและการเคลื่อนไหวที่ทันสมัย นิตยสารและหนังสือพิมพ์ จึงเป็นสิ่งที่จะประกอบทั้งการเรียนรู้และการสอน การจัดกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อาจารย์ผู้สอนควรจะต้องปลูกฝังให้ผู้อื่นได้ใช้อุปกรณ์ประเภทนี้มาก เพื่อปลูกฝังให้เป็นกิจนิสัย

3.5 สิ่งพิมพ์และเอกสาร อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ ควรจะได้ติดต่อกับสำนักงานแถลงข่าวต่างๆ สถานทูต บริษัท ห้างร้าน ซึ่งมักมีสิ่งพิมพ์และเอกสารที่จะใช้ประกอบการสอนได้ แม้กระทั่งรูปภาพในเอกสารเหล่านั้นก็มีให้เลือกมาใช้จัดป้ายนิเทศ หรือประกอบการสอนได้เช่นกัน

การวัดการประเมินผลการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน และการประเมินผล ทั้งสามประการมีความต่อเนื่องกันและมีความสัมพันธ์กัน การวัดและการประเมินผลจะทำให้ทราบว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษาได้บรรลุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด

ประโยชน์ของการวัดการประเมินผล

อนันต์ ศรีโสภ (อนันต์ ศรีโสภ 2521 : 4 - 5) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้สอน

1.1 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของผู้เรียนแก่ผู้สอน

1.2 ช่วยให้ผู้สอนสามารถกำหนดและปรับปรุงจุดมุ่งหมายของผู้เรียน

แต่ละคนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

1.3 ช่วยให้ผู้สอนทราบว่า ตนเองได้ทำการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายต่างๆ เหล่านี้เพียงใด

1.4 ช่วยให้ผู้สอนปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสม และมี ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ประโยชน์ต่อผู้เรียน

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายและความต้องการของผู้สอน ได้อย่างถูกต้อง

2.2 เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนสำหรับผู้เรียน

2.3 ช่วยให้มีนิสัยในการเรียนดีขึ้น

3. ประโยชน์ต่อการแนะแนว

การวัดทัศนคติ ความสนใจ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถนัดต่างๆ จะช่วยให้การแนะแนวสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ จะทำให้การแนะแนวมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

4. ประโยชน์ต่อการบริหาร

การตัดสินใจ การบริหารการศึกษาในทุกระดับจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการวัดและการประเมินผลอยู่เสมอ อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงาน

5. ประโยชน์ต่อการวิจัย

การแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเรียนการสอน การแนะแนว การบริหารการศึกษา จำเป็นต้องอาศัยการวิจัย การวัดผลเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งของการวิจัยที่จะช่วยในการวัดและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประเภทของการวัดผล

แนวโน้มของการวัดผลด้านการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วิธีการ และการนำผลไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นการวัดจึงแบ่งออกเป็น

3 ประเภท คือ

1. การวัดความสามารถทางสมองหรือการวัดความรู้ความเข้าใจ

(Cognitive Domain)

2. การวัดทัศนคติหรือความรู้สึกนึกคิดทางอารมณ์ (Affective Domain)

3. การวัดความสามารถในการฝึกปฏิบัติ (Psychomotor Domain)

การวัดความสามารถทางสมอง การวัดประเภทนี้ มีเครื่องมือวัดผลที่นิยมใช้กันอยู่มากมี 2 ชนิดคือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Achievement Test) ได้แก่ ข้อสอบที่ใช้กันทั่วไปในการสอบประจำภาค หรือสอบไล่ปลายปี นอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Aptitude Test) ซึ่งเดิมเรียกว่า ข้อสอบวัดเชาวน์ปัญญา โดยมากนิยมใช้ในการสอบคัดเลือก หรือใช้ผลสอบในการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ

การวัดความรู้สึกนึกคิดทางอารมณ์ ได้แก่ ทัศนคติ การปรับตัว และความสนใจ เครื่องมือที่ใช้วัดด้านนี้ยังไม่ก้าวหน้าและไม่แพร่หลายมากนัก เช่น การวัดพัฒนาการทางอารมณ์และสังคม

การวัดความสามารถในการปฏิบัติ การวัดประเภทนี้มีความมุ่งหมายที่จะตรวจวัดความประสานสัมพันธ์ระหว่าง มือ เท้า ตา และใจ ว่ามีความคล่องแคล่ว ชำนาญ และทำงานได้อย่างสัมพันธ์กันเพียงใด

แนวคำถามวิชาประวัติศาสตร์

โดยทั่วไปแล้วประเภทของคำถามมีอยู่ 6 ประเภทใหญ่ๆ คือ ถามความจำ ถามความเข้าใจ ถามการนำไปใช้ ถามการวิเคราะห์ ถามการสังเคราะห์ และถามการประเมินค่า ลักษณะของคำถาม 6 ประเภทนี้ ผู้เรียนจะต้องใช้ความคิดไตร่ตรองใคร่ครวญก่อนจึงจะตอบได้ถูกต้อง การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันไม่ได้มุ่งให้ผู้เรียนจำเนื้อหาใดมากมาย แต่มุ่งการวิเคราะห์ความเข้าใจและการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นการใช้คำถามในการทดสอบจึงควรมุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดในการตอบเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ จึงแยกคำถามออกเป็น 2 ประเภท คือ (ลัดดา จารุมณี 2521 : 126 - 128)

คำถามวัดความจำ คำถามประเภทนี้มักจะตั้งคำถาม ถามในแนวที่เกี่ยวกับ

ศัพท์ นิยาม กฎ และความจริง หรือถามเกี่ยวกับเหตุการณ์ ขนาด เวลา จำนวนหรือสถานที่ ดังนั้นความจำจึงมักถามว่า " สิ่งนี้คืออะไร อยู่ที่ไหน เกิดขึ้นเมื่อไร ใคร " เป็นต้น

คำถามวัดความคิด คำถามประเภทนี้ เป็นคำถามที่ผู้ตอบต้องใช้สมองลึกกว่าคำถามวัดความจำ จึงเป็นคำถามยากสำหรับผู้ที่ยังออกข้อสอบและผู้ตอบข้อสอบ คำถามจึงมักจะถามในแนวที่ให้คนหาความสำคัญ หามูลเหตุ สาเหตุ ผลลัพธ์ ให้เปรียบเทียบ หรือให้ตีความหมายจากรูปภาพ หรือกราฟ หรือสถิติ ตัวเลขต่างๆ เป็นต้น

2. เอกสารเกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ได้มีผู้ให้ความหมายของทัศนคติไว้มากหลายความหมาย เช่น

ชม ภูมิภาค (ชม ภูมิภาค 2522 : 62) ได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติคือ วิธีทางที่บุคคลเกิดความรู้สึกต่อบางสิ่งบางอย่าง ทัศนคติเป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อวัตถุหนึ่ง กล่าววัตถุนั้นคืออะไรก็ได้ อาจจะเป็นตัวตนหรือเหตุการณ์หรือความคิด เราเรียกว่า วัตถุทางจิตวิทยา (Psychological Object) คือสิ่งที่เกิดขึ้นมาในจิตใจของคนเรา เป็นความรู้สึกทางอารมณ์ว่าเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ทัศนคตินั้นแตกต่างกันไปในหลายทาง หรือหลายมิติ เช่น ทิศทางปริมาณ ความเข้มข้น ตลอดจนความรู้สึกสำนึกหรือไม่สำนึก พฤติกรรมต่างๆ ขอบเขตกำหนดด้วยทัศนคติต่างๆ

เชดสกี โฆวาสินธุ์ (เชดสกี โฆวาสินธุ์ 2520 : 38) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้นๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดในกรณีที่ สิ่งเรานั้นเป็นสิ่งเรทางสังคม

ซูซีฟ อ่อนโลกสูง (ซูซีฟ อ่อนโลกสูง 2518 : 6) กล่าวว่า ทศนคติ เป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมหรือสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในสังคม ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี หรือทั้งสองทางก็ได้

เคโซ ส่วนานนท์ (เคโซ ส่วนานนท์ 2512 : 28) ให้ความหมายของ ทศนคติว่า ทศนคติเป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังนั้นทศนคติจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลว ในหน้าที่การงานหรืออาชีพของตน

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 1) ได้กล่าวว่า ทศนคติเป็นนามธรรม ความเชื่อ ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกด้านปฏิบัติ ทศนคติไม่ใช่แรงจูงใจและแรงขับ แต่เป็นสภาพความพร้อมที่จะโต้ตอบและแสดงให้ทราบถึงแนวทางของการสนองตอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรา

พรรณี ชูทัย (พรรณี ชูทัย 2522 : 195) ได้ให้ความหมายของทศนคติว่าเป็นเรื่องของความรู้สึก ทั้งที่พอใจและไม่พอใจ ให้บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเราแตกต่างกันไป บุคคลจะมีทศนคติดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งใดนั้น บุคคลรอบข้างมีอิทธิพลยิ่ง ทศนคติของบุคคลมีแนวโน้มที่จะขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลนั้น

สมศักดิ์ สินธุเวชชัย (สมศักดิ์ สินธุเวชชัย 2522 : 11) ได้กล่าวว่า ทศนคติ หมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจ ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ภายหลังจากบุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้ไม่อาจสามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถและสังเกตได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยอาจแสดงให้เห็นในลักษณะดังนี้

1. ทศนคติเชิงนิมิต เป็นการแสดงออกในลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

2. ทศนคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงข้ามกับทศนคติเชิงนิมาน เช่น ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ ไม่ทำตาม

3. ทศนคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทศนคติเชิงนิมานและทศนคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลาง ไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด เป็นต้น

สุโท เจริญสุข (สุโท เจริญสุข 2521 : 18) กล่าวว่า ทศนคติ คือ สภาพความรู้สึกทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ของบุคคล อันเป็นผลให้บุคคล เกิดมีท่าทีหรือมีความคิดเห็น รู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

โสภา ชูพิณุลชัย (โสภา ชูพิณุลชัย 2522 : 26 – 29) ได้ให้ความหมายของทศนคติไว้ดังนี้

1. ทศนคติจะสร้างขึ้นหรือเกิดการเรียนรู้โดยอาศัยความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ บุคคลกับหมู่คณะและเหตุการณ์ต่างๆ ปรากฏการณ์เกี่ยวกับความต้องการตั้งเดิมของทศนคติจะขึ้นอยู่กับการเรียนรู้

2. ทศนคติอาจเกิดขึ้นนานหรือไม่นานก็ได้ ทศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ ภายใต้สภาวะใดสภาวะหนึ่ง หรือภายใต้อิทธิพลของสิ่งต่างๆ นอกจากนั้นยังขึ้นๆ ลงๆ ได้ตามสภาวะของสิ่งที่มีชีวิตนั้น

3. ทศนคติจะปรากฏออกมาในรูปของความสัมพันธ์ซึ่งได้จากการเลียนแบบในคนแต่ละคน ในกลุ่ม ในสถาบันต่างๆ ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของแต่ละบุคคลที่มีต่อกลุ่มต่อสถาบันเหล่านี้ จะแสดงออกให้เห็นถึงทศนคติของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งนี้ด้วย

4. ทศนคติมีส่วนเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ ซึ่งเป็นสมมติฐานที่จะแยกให้เห็นถึงความแตกต่างของทศนคติจากเรื่องอื่นๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

อบรม สนิทบาล (อบรม สนิทบาล 2512 : 190) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทศนคติว่า ทศนคติคือสภาพทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ทศนคติคือสภาพความพร้อมทางจิตใจหรืออารมณ์หรือ

ทั้งสองอย่างของบุคคลอันที่จะแสดงปฏิกิริยาต่อสถานการณ์หรือบุคคล หรือสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทำนองว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ตัดค้านหรือไม่คัดค้าน

โบกาตุส (Bogadus, 1973 : 62) ได้กล่าวว่า ทักษะคือ แนวโน้มของกริยาที่แสดงต่อหรือแสดงต่อท่านบางอย่าง ในบรรดาสิ่งแวดล้อมเหล่านั้น ทั้งนี้แล้วแต่ละสิ่งเห็นว่า สิ่งนั้นจะมีค่าเชิงนิมิตหรือเชิงนิเสธ

ฮิลการ์ด (Hilgard, 1962 : 564) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับทัศนคติว่า หมายถึง การยอมรับหรือปฏิเสธในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสิ่งกับใดสิ่งกับหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง รวมทั้งความปรักปรำที่ตอบสนองต่อสิ่งนั้นๆ โดยมีความลำเอียงในการตัดสินใจอยู่ในใจก่อนแล้ว

เคนดัลเลอร์ (Kendall, 1963 : 572) ได้กล่าวว่า ทัศนคติคือ ภาวะของความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคมรอบตัว หรือแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมในการต่อต้านหรือสนับสนุนต่อสถานการณ์บางอย่าง เช่น บุคคล สถาบัน สถานการณ์ หรือแนวคิดบางอย่าง

มิลตัน (Milton, 1970 : 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานหรือการจัดระเบียบความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้ จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

นอร์ธ และ แชพแมน (North and Chapman, 1973 : 464) ได้อธิบายเกี่ยวกับทัศนคติไว้ว่า ทัศนคติเป็นแบบแผนหรือกระบวนพฤติกรรม ความคาดหวังหรือแนวโน้มของการตัดสินใจในสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสังคม

นิวคอมบ์ (Newcomb, 1950 : 128) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความเอนเอียงทางจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่ตนเราได้รับ อาจมากหรือน้อยก็ได้ การแสดงออกของทัศนคตินี้แบ่งออกได้สองลักษณะ คือ การแสดงออกลักษณะพึงพอใจหรือเห็นชอบด้วย ถ้าคนเรามีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้คนเราอยากปฏิบัติ อยากได้ อยากใกล้ชิด สิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิมิต (Positive Attitude) ทัศนคติอีกลักษณะหนึ่ง คือ

การแสดงออกในสิ่งที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบหรือไม่เห็นด้วย ถ้าคนเรามีทัศนคติอย่างนี้ จะทำให้คนเราเกิดความเบียดเบียนชิงช้า อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงลบ (Negative Attitude)

เรมเมอร์ส (Remmers, 1954 : 398) ได้ศึกษาความคงที่ของทัศนคติ และได้กล่าวว่า ทัศนคติสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ แต่ว่าในบางกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ทัศนคติเป็นสภาพจิตที่มีความมั่นคงพอสมควร การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำได้ยาก แต่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ยากจนทำไม่ได้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หากว่าผู้เรียนมีทัศนคติอันไม่พึงประสงค์ ก็จำเป็นที่ครูผู้สอนจะต้องคิดอ่านแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ดีเหล่านี้

เทอร์สโตน (Thurstone, 1946 : 39) ได้กล่าวว่า ทัศนคติเป็นความมากน้อยของความรู้สึกในด้านบวกและด้านลบ ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง (Psychological Object) ซึ่งอาจเป็นอะไรก็ได้หลายอย่าง เป็นต้นว่า สิ่งของ บุคคล องค์กร บทความ ความคิด และอื่นๆ ความรู้สึกเหล่านี้ ผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

จากเอกสารและความหมายดังกล่าว จึงพอสรุปความหมายของทัศนคติได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะนิมาน (Positive) คือ ชอบ พึงใจ เห็นด้วย สนับสนุน หรือในลักษณะลบ (Negative) คือ ไม่ชอบ ไม่พึงใจ ไม่สนับสนุน ไม่เห็นด้วย หรือความคิดเป็นกลางๆ เช่น รู้สึกเฉย ๆ ทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นสามารถสร้างขึ้นมาได้และเปลี่ยนแปลงได้

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคล
2. ทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มีต่อสิ่งต่างๆ ย่อมแตกต่างกัน ทั้งทิศทางและระดับ
3. ทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มีต่อสิ่งต่างๆ ย่อมแตกต่างกันกับบุคคลอื่น
4. บุคคลย่อมมีทัศนคติแจ่มแจ้งต่อสิ่งที่มีความหมายชัดเจน

5. การที่บุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่ง อาจมีอิทธิพลหรือไม่มีอิทธิพลต่อการมีทัศนคติต่ออีกสิ่งหนึ่งก็ได้

6. ทัศนคติของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมเกิดจากการแปลความหมายแห่งความเข้าใจของบุคคลนั้นโดยตรง

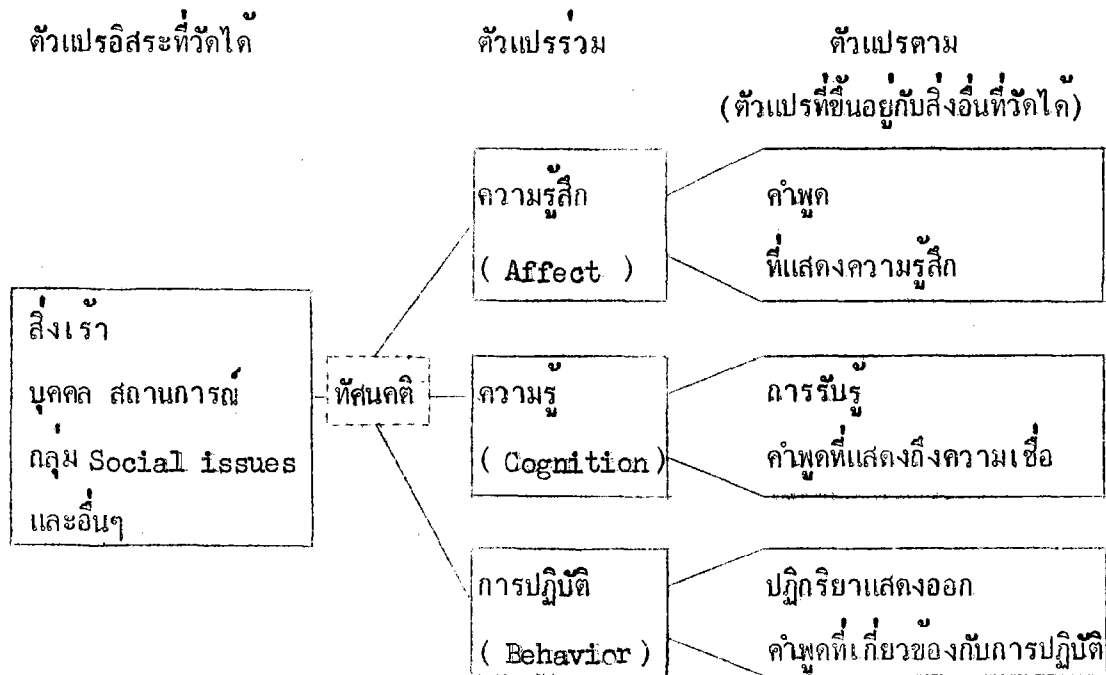
7. ทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ย่อมมีทิศทางใดทิศทางหนึ่ง คืออาจเป็นด้านบวกหรือด้านลบก็ได้

8. ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจถาวรตลอดไปหรือเพียงชั่วขณะหนึ่งก็ได้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ในตัวบุคคลและย่อมมีอิทธิพลต่อสิ่งมีชีวิต ทัศนคติไม่ได้เป็นสิ่งที่มีความแน่นอน แต่เกิดจากประสบการณ์ที่ผ่านมาและเกิดความคิดอันใหม่ขึ้นมา

องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 3 - 4)

1. องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component) ซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านความคิด เป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ใช้ในการคิด ความคิดนี้จะอยู่ในรูปใดรูปหนึ่งแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งจะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง ถ้าบุคคลมีภาวะความรู้สึกที่ดี หรือไม่ดี ขณะที่คิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกในด้านบวก และความรู้สึกในด้านลบ
3. องค์ประกอบทางด้านปฏิบัติ (Behavioral Component) องค์ประกอบนี้ เป็นองค์ประกอบที่มีแนวโน้มในการปฏิบัติ หรือ ถ้ามีสิ่งเร้าที่เหมาะสมจะเกิดมีการปฏิบัติหรือปฏิกิริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง

ภาพประกอบที่ 1 แผนภูมิองค์ประกอบของทัศนคติ
การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

เคลแมน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 82 - 83 อ้างอิงมาจาก Kelman. n.d.) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่า เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคม ภายใต้กระบวนการเกิดทัศนคติหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คือ การยินยอม การเลียนแบบ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการที่อยากจะเปลี่ยนแปลงจริง ๆ

1. การยินยอม (Compliance)

การยินยอมจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลยอมรับสิ่งที่มีอิทธิพลต่อตัวเขา และเพื่อมุ่งหวังจะให้เกิดความพึงพอใจจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลนั้น การที่ยอมทำตามในสิ่งที่ยากให้ทำนั้น ไม่ใช่เพราะเขาเห็นด้วยหรือเชื่อกับสิ่งนั้น แต่เป็นเพราะเขาคาดว่าตนเองจะได้รับรางวัลหรือการยอมรับจากคนอื่นในการเห็นด้วยและทำตาม ดังนั้นความพึงพอใจในการที่ได้กระทำตามนั้น จึงเป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับ การยอมทำ ตามนี้

เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งพลังที่ผลักดันให้บุคคลยอมทำตามนั้นจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความมากน้อยหรือความรุนแรงของรางวัลและการลงโทษ

2. การเลียนแบบ (Identification)

การเลียนแบบเป็นภาวะการที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคล ยอมรับสิ่งเราหรือสิ่งกระตุ้น การยอมรับนี้เป็นผลมาจากที่บุคคลต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือที่พึงพอใจระหว่างบุคคล หรือกลุ่มคนอื่น ความสัมพันธ์นี้อาจจะออกมาในรูปของการรับเอาบทบาทของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลมาเป็นของตน หรือแลกเปลี่ยนบทบาทซึ่งกันและกัน บุคคลนั้นจะเชื่อในสิ่งที่เขา รับมาหรือเลียนแบบนั้น แต่จะไม่รวมถึงรายละเอียดของสิ่งนั้นๆ การที่เขาเลียนแบบหรือ มีปฏิริยาแบบนั้น ก็เป็นเพราะปฏิริยานั้นเกี่ยวกับความต้องการที่อยากจะให้เกิดสัมพันธภาพ ที่ต้องการ ความพึงพอใจที่บุคคลได้รับจากการเลียนแบบนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการกระทำนั้นๆ โดยตรง

3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความต้องการที่อยากจะเปลี่ยน

(Internalization)

กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติแบบนี้ จะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลนั้นยอมรับสิ่งที่มี อิทธิพลเหนือกว่า อันสืบเนื่องมาจากสิ่งนั้นตรงกับความต้องการภายในของบุคคลนั้น ตรงกับ ค่านิยมของเขา พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยกระบวนการนี้ จะสอดคล้องกับค่านิยมที่เขา มีอยู่เดิม ความพึงพอใจที่บุคคลได้รับจากการเปลี่ยนแปลงโดยวิธีนี้จะขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ หรือรายละเอียดของพฤติกรรมนั้น ๆ

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ไทรแอนดิส (ซูซีพ โคกออนสูง 2518 : 7 อ้างอิงมาจาก Triandis. n.d.) กล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรง หรือความกระทบกระเทือนใจ
3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติ ไม่ตรงกับทัศนคติของตน
4. การรักษาทางจิตใจ เพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

ประโยชน์ของทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของทัศนคติไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว โดยการจัดรูป หรือจัดระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัว
2. ช่วยให้เกิดการยอมรับตัวเอง โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่าง ที่นำความไม่พอใจมาสู่
3. ช่วยให้การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิริยาโต้ตอบ หรือการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่นำความพอใจมาให้ หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่า ทัศนคตินำความพอใจมาในบุคคลนั้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

งานวิจัยในประเทศ

สุภาณี โคตรจรัส (สุภาณี โคตรจรัส 2510 : 210) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นครูและนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล ทั้งโรงเรียนหญิง โรงเรียนชาย และโรงเรียนสหศึกษา ในจังหวัดพระนคร รวม 18 โรงเรียน จำนวนประชากร 1164 คน ครู 100 คนและนักเรียน 1064 คน ผลของการศึกษาปรากฏว่า ครูและนักเรียนส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา แต่การสอนยังมีประสิทธิภาพน้อย ซึ่งมีปัญหามาจากความไม่สมดุลระหว่างเนื้อหาของหลักสูตร การกำหนดคะแนน และการกำหนดเวลาเรียน สำหรับวิชานี้ ภาระทางการสอนของครู เช่น สอนมากชั่วโมง สอนแทนมาก และมีงานพิเศษที่ต้องทำ ทำให้ครู

ไม่มีเวลาเตรียมการสอนได้ดี ครูประสบปัญหาเรื่องการใช้อุปกรณ์การสอนของโรงเรียน และขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรในระดับปานกลาง ปัญหาสำคัญของครูอีกประการหนึ่งก็คือ นักเรียนไม่ค่อยสนใจและอยากเรียนวิชาสังคมศึกษา นอกจากนี้ยังพบว่า หนังสือเรียนยังไม่เหมาะสมด้านเนื้อหาวิชา และสภาพหนังสือ หนังสืออ่านประกอบมีน้อยเกินไป

สิริวรรณ สุวรรณภา (สิริวรรณ สุวรรณภา 2516 : 115) ได้ศึกษา ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ในด้าน ความเหมาะสมของหลักสูตร แบบเรียน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน และการวัดประเมินผล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานครจำนวน 10 โรงเรียน โดยแยกเป็นครู 57 คน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 480 คน ผลของการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นว่าเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทยมาก เวลาเรียนไม่ได้สัดส่วน แต่ นักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว ในแง่ประมวลการสอน ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ นั้น ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นว่า แบบเรียนวิชา ประวัติศาสตร์นั้นยังไม่เหมาะสม เนื่องจากขาดความกระชับชัดเจนของเนื้อหาในลักษณะสำคัญ ส่วนการสอนนั้นไม่ค่อยได้ผล เพราะครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายตามเนื้อหาวิชา นักเรียน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นน้อย นอกจากนี้การสอนยังขาดแคลนอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังมีน้อย ทั้งๆ ที่ครูและนักเรียนเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนก็ตาม ในด้านการวัดการประเมินผลวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น พบว่า ครูผู้สอนใช้ ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยควบคู่กันไป ทั้งครูและนักเรียนเสนอแนะว่า ควรใช้วิธีการวัดผล แบบอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่ควรเน้นในด้านการจำแต่เพียงอย่างเดียว

ลดาวัลย์ มัลยะวงศ์ (ลดาวัลย์ มัลยะวงศ์ 2516 : 84) ได้ทำการศึกษา สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ในทัศนะ ของครู) ประจำปีการศึกษา 2514 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษาได้แก่ ครูอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ ป.ดศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู จำนวน 25 แห่ง รวมทั้งสิ้น 93 คน

ผลของการศึกษาพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีคุณวุฒิเหมาะสมและมีความตั้งใจดีต่อการสอน เข้าใจลักษณะและธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรรายวิชา พบว่า เนื้อหามากเกินไป ไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน รายวิชาบางรายวิชายากเกินไป บางรายวิชาง่ายเกินไป อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการรับการอบรมเกี่ยวกับการสอนแบบใหม่ เพื่อจะได้มีโอกาสรับปรุงการสอน เพิ่มความรู้ทางวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตร การทำและการใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมประกอบการสอน ตลอดจนการวัดผลการศึกษา จากหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูเป็นผู้จัด นอกจากนี้หนังสือและอุปกรณ์การสอนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนหรืออยู่ในสภาพที่ไม่สมบูรณ์ ด้านการวัดผลของครูอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย นอกจากนี้ครูอาจารย์ผู้สอนยังขาดทักษะความสามารถในการออกข้อสอบปรนัยอยู่มาก

วัฒนา ส่งศิริ (วัฒนา ส่งศิริ 2518 : 93) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สากลในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นครู 45 คน และนักเรียน 460 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ผลของการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการสอนประมาณ 6 - 7 ปี ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวิชาประวัติศาสตร์สากล เป็นวิชาที่น่าสนใจ จะช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความคิดอย่างมีเหตุผล ในด้านหลักสูตรและแบบเรียนนั้น ครูเห็นว่ายังไม่เหมาะสม แต่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสม ในแง่ประมวลการสอน ครูเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอนด้วย แต่วิธีสอนไม่ได้ผล เพราะครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายตามเนื้อหา โดยที่นักเรียนไม่ค่อยได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังประสบปัญหาขาดแคลนอุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมประกอบการสอนมีน้อยมาก ในด้านการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์สากลนั้น พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้ข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัยคู่กันไป ทั้งครูและนักเรียนเสนอแนะว่า ควรใช้วิธีการวัดผลแบบอื่นๆ เพิ่มเติมโดยไม่ควรเน้นความจำเพียงด้านเดียว

งานวิจัยในต่างประเทศ

บราวน์ (Brown. 1963 : 4600) ได้ศึกษาค้นคว้า

เหตุผลในการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า เหตุผลสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ก็เพื่อพยายามสร้างเสริมความจงรักภักดีต่อชาติให้เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นของอเมริกา และเพื่อให้เด็กเหล่านี้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะทำความเข้าใจในวิถีทางแห่งการดำเนินชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้เสนอแนะทางการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันไว้ 3 ประการ คือ

1. การสอนควรสอดแทรกความรักชาติ ความเป็นชาตินิยมอเมริกัน (Americanism) เข้าใจในเรื่องต่างๆ โดยไม่สอนโดยตรง
2. ครูต้องระลึกรถึงความรับผิดชอบในการสอนประวัติศาสตร์ คือ การปลูกฝังความเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน
3. ครูต้องหาวิธีการปลูกฝังความสามารถให้สอดคล้องกับความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล

โรส (Rose. 1971 : 6374 A - 6375 A) ได้ทำการศึกษา

ถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนประวัติศาสตร์อเมริกัน 2 แบบ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษา เป็นนักเรียนเกรด 11 จำนวน 492 คน ครู 9 คน โดยการแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 14 ชั้นเรียน กลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีการสอนแบบสืบสวนสอบสวน ส่วนกลุ่มควบคุมสอนแบบปกติ การทดลองตั้งกล่าวไม่คำนึงถึงตัวแปรเพศ และความสามารถของผู้เรียน ผลของการศึกษาปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกออกตามเพศ พบว่า นักเรียนชายมีระดับความสามารถปานกลาง และนักเรียนหญิงกลุ่มต่ำ ที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

บราวน์ (Brown. 1971 : 758A - 759 A)

ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์โครงการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันในเกรด 8 ของโรงเรียนมัธยม

แห่งรัฐเนบราสกา การดำเนินการศึกษาวิจัย โดยใช้วิธีการสังเกตการเรียนการสอนและการสัมภาษณ์ครูและนักเรียน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 40 แห่ง ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. การฝึกฝนและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในระดับเกรด 8 มักเป็นการให้อ่านตำราเรียนเป็นการบ้านทุกวัน การเล่าเรื่องเนื้อหาวิชาที่เรียน การท่องจำ และการทดสอบต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้จะเน้นในเรื่องชื่อคน คำจำกัดความและเหตุการณ์ต่างๆ
2. การเรียนเนื้อหาวิชา จะเน้นการอภิปรายเหตุการณ์ต่างๆ ทางด้านการเมือง การทหาร เรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่องราวๆ ไป
3. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น มองเห็นคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนวิชานี้ ว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ตนเองจะต้องรู้เรื่องในอดีต เพื่อนำไปใช้ในการเตรียมตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป
4. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การฝึกฝนที่ดีในการเรียนวิชานี้ คือ การอ่านตำราเรียน เป็นการบ้านทุกวัน การท่องจำคำถาม คำตอบ การฟังคำบรรยาย ตลอดจนการทดสอบเป็นระยะๆ
5. นักเรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า วิชาประวัติศาสตร์อเมริกันในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จะมีลักษณะคล้ายกับวิชาที่กำลังเรียนอยู่ แต่คงยากกว่า
6. ครูผู้สอนเข้าใจว่า การเรียนวิชาสังคมศึกษากับการเรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกันในเกรด 8 เป็นแบบเดียวกัน คือเน้นการฝึกให้รู้เรียนได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีความสามารถ และเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวในอดีตกับความรักชาติ
7. การสอนของครูใช้การบรรยายเป็นหลัก การพัฒนาทักษะและการสร้างทัศนคติใหม่ๆ ในวิชานี้ ไม่ใช่จุดมุ่งหมายในการสอน

จอร์แดน (Jordan, 1973 : 2716 A) ได้ทำการ

ศึกษาถึงการประเมินผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาในวิทยาลัยภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากงานวิจัยของครูผู้สอน

ประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยของรัฐอัลบาма จอร์เจีย ฟลอริดา และมิสซิสซิปปี ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. ครูไม่เปลี่ยนแปลงวิธีการให้คะแนนเพื่อประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
2. วิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผู้เรียน คือ การออกข้อสอบแบบปรนัยและอัตนัย มีครูไม่กี่คนที่รู้วิธีการอื่นๆ ที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลผู้เรียน
3. ครูสอนประวัติศาสตร์ร้อยละ 84 ใช้วิธีสอบที่ตนคิดว่าดีที่สุด ที่ตนสามารถจะใช้ได้ในการประเมินผลผู้เรียน
4. ทศนคติที่เห็นว่าการสอนแบบใหม่ โดยยึดเด็กนักเรียนเป็นหลัก (Student - Centered) เป็นการสอนที่ดี ในยุคประวัติศาสตร์มีเพียงเล็กน้อย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศที่มีต่อทัศนคติและสภาพการเรียนการสอน

ประภาศรี สุนันทุตร (ประภาศรี สุนันทุตร 2522 : 55) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 1890 คน ผลของการศึกษาปรากฏว่า สภาพแวดล้อมในด้านการเรียนการสอนนั้น นักศึกษามีความสัมพันธ์อันดีกับอาจารย์ผู้สอน มีการแข่งขันกันในการเรียน แต่ การลงเคียงปัญหาหรือการอภิปรายทางวิชาการกับอาจารย์หรือกับเพื่อนนักศึกษาค่อนข้างมีน้อย นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีทัศนคติต่อสภาพการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน นักศึกษาเข้ามาศึกษาในระยะเวลาที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมอื่นๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01

นัยนา อ่างสันติกุล (นัยนา อ่างสันติกุล 2522 : 73) ได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนักศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลของการศึกษาพบว่า

สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางวิชาการของนักศึกษานั้น ได้แก่ สภาพแวดล้อมเกี่ยวกับคณาจารย์ และการบริการของมหาวิทยาลัย จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า ในการปรับปรุงประสิทธิภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร ควรพิจารณาสภาพแวดล้อมเหล่านี้ควบคู่ไปด้วย เช่น จัดโครงการส่งเสริมประสิทธิภาพในการสอนของคณาจารย์ การคัดเลือกคณาจารย์ที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม การมองเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ในค่านักศึกษานั้น ควรส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการบริการของมหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมบริการห้องสมุดให้มีหนังสือทันสมัย และมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา

สมบัติ วัจนสาริกากุล (สมบัติ วัจนสาริกากุล 2524 : 78) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้านการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

ผกาทิพย์ เกษรากุล (ผกาทิพย์ เกษรากุล 2524 : 99) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 8 วิทยาเขต ใน 4 ด้านคือ สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ด้านห้องเรียน ด้านกลุ่มเพื่อนและด้านบริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมด้านห้องเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์มีความเป็นกันเองมาก อาจารย์มีความตั้งใจในการสอน และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี แต่อาจารย์ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนในการประเมินผลการสอนของอาจารย์น้อย

ผดุง พรหมมูล (ผดุง พรหมมูล 2525 : 57 - 59) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของนิสิต โดยศึกษาในด้านหลักสูตร การสอนของอาจารย์ การบริการทางวิชาการ และความสัมพันธ์ทางด้านวิชาการระหว่างอาจารย์กับนิสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษานี้เป็นนิสิตระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่ศึกษาทางด้านการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศิลปากร

เกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 789 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตแต่ละมหาวิทยาลัยมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. นิสิตชายและนิสิตหญิงแต่ละมหาวิทยาลัยมีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ศิลปากร และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการแตกต่างกัน
4. นิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศิลปากร เกษตรศาสตร์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีทักษะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เฮิสต์ (Heist 1970 : 40) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา พบว่า นักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาดีนั้น จะชวนขยายหาประสบการณ์ ความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ และมักจะแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถาบันเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นต้นว่า หลักสูตร บรรยากาศในการเรียน คุณภาพของผู้สอน วิธีสอน และความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน รวมทั้งการบริหารงานของสถาบัน ในทางที่นักศึกษาเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยเฉพาะนักศึกษาปีสุดท้ายจะมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่คล้อยตามเพื่อน

แมค (Mack, 1974 : 4308 A) ได้ทำการศึกษาภาพพจน์ของวิทยาลัยริกส์ (Ricks College) โดยการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทักษะเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

กัทธ (Guth, 1974 : 3424 A) ได้ศึกษาทักษะของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยออเบอร์น (Auburn University) จำนวน 61 คน ซึ่งย้ายมาจากวิทยาลัยแห่งอัลบามา (Alabama Junior College) โดยมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาทักษะ

ของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยฮอเบอร์และวิทยาลัยแห่งอัลบามา และวัดความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของนักศึกษากับความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และหลักสูตรที่เลือกเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษามีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของทั้งสองสถาบันแตกต่างกัน และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการในมหาวิทยาลัยฮอเบอร์
2. นักศึกษาที่เรียนสาขาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ คณิตศาสตร์ มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันทั้งสองแห่งไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์และสาขาการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถาบันทั้งสองแห่งแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการสูง มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ในด้านการรู้จักคิดระหว่างสองสถาบันแตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการต่ำ มีทักษะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ในด้านความเป็นวิชาการ และการรู้จักคิดระหว่างสองสถาบันแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบทักษะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระหว่างสองสถาบัน นักศึกษามีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยฮอเบอร์ดีกว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการของวิทยาลัยแห่งอัลบามา

มากาเร็ต (Magaret, 1975 : 443-4A) ได้ศึกษาความคาดหวังของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยซีราคัส (Syracuse University) ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่เพิ่งเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยนี้ ไม่แตกต่างกับความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

กิลเลียม (Guillian, 1976 : 142- A) ได้ศึกษาทักษะของนักศึกษาใหม่ ระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) ผลการศึกษาพบว่า ทักษะของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย จะเปลี่ยนในช่วงระหว่างสองภาคเรียนแรก และทักษะต่อสภาพแวดล้อม

ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยจะลดลงเรื่อยๆ จนกระทั่งสิ้นปีการศึกษา

แดเนียลส์ (Daniel, 1977 : 5142 -A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเซาท์ ดาโกตา (South Dakota University) โดยเน้นศึกษาบรรยากาศทางวิชาการของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 151 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาในแต่ละชั้นปี ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการไม่แตกต่างกันในด้านความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นวิชาการ การสอน และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

เบน (Benn, 1978 : 7228 -A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาใหม่ ที่เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการและด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยโอคลาโฮมา (Oklahoma state University) ผลของการศึกษาพบว่า

1. นักศึกษาใหม่มีความคาดหวังต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการและด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสูงกว่าสภาพที่เป็นจริง และความคาดหวังนี้จะลดลงภายหลังจากที่นักศึกษาได้ ผ่านการเรียนไปแล้วหนึ่งภาคเรียน
2. ทัศนะของนักศึกษาชายที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการและด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย สูงกว่าความคาดหวังของนักศึกษาหญิง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์นั้น เนื่องจากยังไม่ค่อยมีผู้ใดทำไว้ คงมีแต่ทัศนคติต่อวิชาภูมิศาสตร์ ทัศนคติต่อวิชาแผนที่ และทัศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น

ธวัช บุรีรักษ์ (ธวัช บุรีรักษ์ 2511 : 55) ได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2510 ที่มีต่อวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทำการศึกษา เป็นนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาชั้นปีที่

เพศชาย 72 คน เพศหญิง 149 คน ผลของการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อวิชาภูมิศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อวิชาภูมิศาสตร์ในระดับปานกลาง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นถึงขั้นที่มีทัศนคติดี

ชัยพร วงศ์วรรณ (ชัยพร วงศ์วรรณ 2521 : 49) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ " ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์เรื่องเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ สูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนทัศนคตินั้น นักเรียนกลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

สุนันtha ลิ้มอารีย์ (สุนันtha ลิ้มอารีย์ 2521 : 58) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการใ้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ " ผลของการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใ้บทเรียนแบบโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ส่วนทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยบทเรียนแบบโมดูล มีทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัสนีย์ ศรีสุข (อัสนีย์ ศรีสุข 2521 : 30 - 31) ได้ทำการศึกษาทัศนคติในการอนุรักษ์ธรรมชาติ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อม ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลของการศึกษาพบว่า ทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายหลังการสอน ของกลุ่มควบคุมสูงกว่ากลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อดุลย์ เพียรเสมอ (อดุลย์ เพียรเสมอ 2522 : 43) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง แผนที่และการเข้าใจแผนที่

ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ " ผลของการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความเข้าใจแผนที่ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนแบบโมดูล สูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งเรียนโดยวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ส่วนทัศนคติต่อเนื้อหาวิชาแผนที่ของกลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยบทเรียนโมดูล สูงกว่าของกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

วิเชียร คำฉันท (วิเชียร คำฉันท 2522 : 54) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) โดยใช้การสอนแบบศูนย์การเรียนและการสอนแบบปกติ " ผลของการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนจากการเรียนด้วยศูนย์การเรียนกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ ไม่แตกต่างกัน ทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลังจากการเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 ทั้งสองกลุ่มส่วนทัศนคติต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลังเรียน ของนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบศูนย์การเรียน กับนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบปกติไม่แตกต่างกัน

สมบูรณ์ ใจกลางดุด (สมบูรณ์ ใจกลางดุด 2523 : 52) ได้ทำการศึกษาเรื่อง " การทดลองสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) เรื่อง ประชากรศึกษา โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนแบบปกติ " ผลของการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทัศนคติต่อวิชาประชากรศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน

ดาเนียลส์ (Daneil . 1976 : 280) ได้ทำการศึกษาทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ และได้กล่าวสรุปผลงานวิจัยว่า วิชาประวัติศาสตร์จะช่วยให้เกิดทัศนคติแบบ " ผู้ที่ได้รับการศึกษาดี " คือ มีความรู้สึกสงสัยในความจริงเกี่ยวกับทุกสิ่ง รู้จักใฝ่ถามและรู้จักออกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ รู้จักคิดอย่างลึกซึ้ง เพียงธรรม ไม่ลำเอียง รู้จักตัดสินระหว่างสิ่งดีและไม่ดี และที่จริง ๆ กลางๆ สามารถชี้แนะหนทางในการที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์จะนำไปสู่ความฉลาด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานเป็นลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มประชากรศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากรศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี ภาควิชาศิลปคดี ภาควิชาการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ที่ศึกษาในสถาบันศึกษามหาวิทยาลัยส่วนกลาง ดังมีรายชื่อสถาบันมหาวิทยาลัยที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรศึกษาดังต่อไปนี้ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมนักศึกษาวชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 145 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 134 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์

สถาบันมหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 4		รวม
	เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง	
มหาวิทยาลัยศิลปากร	7	13	5	17	42
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	15	16	7	27	65
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	5	12	4	14	35
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	20	35	15	23	93
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5	17	6	16	44
รวม	52	93	37	97	279

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบชั้น (Stratified Random Sampling) คือการสุ่มจากจำนวนนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 โดยการสุ่มมาจำนวน 80 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนประชากรในแต่ละเพศ ได้นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 รวมทั้งสิ้นจำนวน 108 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์

สถาบันมหาวิทยาลัย	ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 4		รวม
	เพศชาย	เพศหญิง	เพศชาย	เพศหญิง	
มหาวิทยาลัยศิลปากร	6	10	4	14	34
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	12	13	6	22	53
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	4	10	4	10	28
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	16	28	12	18	74
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5	13	6	12	36
รวม	43	74	32	76	225

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดสภาพการเรียนรู้การสอน และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอน วิชาประวัติศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน คือ ด้านจุดประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา วิธีสอน กิจกรรมการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์การสอน และด้านการวัดการประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง
การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

4. การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติ ตามวิธีของลิเคอร์ท (สมบูรณ์
ซีตพงศ์ 2523 : 113 - 115 อ้างอิงจาก Likert) เชดักกี้ โหวาสินธุ์ (เชดักกี้
โหวาสินธุ์ 2520 : 50 - 56) ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520
: 27 - 32)
2. ศึกษาหลักสูตรวิชาเอกประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรี
3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์และ
ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์
4. รวบรวมนำมาสร้างเป็นข้อความ เพื่อวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
การเรียนการสอนและทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์
5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย
รศ.ดร.นาคยา บิรันธนานนท์ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้เพื่อตรวจแก้ไขให้
ข้อความชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงในด้านการจัดการเรียนการสอนของวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบัน
ของท่าน เพียงช่องเดียว

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. จุดประสงค์การสอนชัดเจนดี					
2. จุดประสงค์การสอนสามารถนำไปปฏิบัติได้					
ฯลฯ					

ตัวอย่าง แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ เพียงช่องเดียว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจ					
2. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ไร้สาระ					
3. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนแล้ว ไม่ได้รับการยกย่อง					
ฯลฯ					

6. นำแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 70 คน เพื่อนำแบบสอบถามมาดูความเหมาะสมทางด้านภาษา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7. การวิเคราะห์ข้อความในแบบสอบถาม โดยตรวจให้คะแนนในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 กำหนดค่าน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่างๆ

สำหรับแบบสอบถามเชิงนิยาม ตรวจให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	/ มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
เห็นด้วย	/ มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ไม่แน่ใจหรือเฉยๆ	/ ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	/ น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	/ น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

ส่วนแบบสอบถามเชิงนิเสธ การตรวจให้คะแนนจะมีลักษณะตรงกันข้าม

สำหรับเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง ไม่ดีเลย หรือ น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง ไม่ค่อยดี หรือ ตอนข้างต่ำ
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.49	หมายถึง ดี หรือ มาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง ดีที่สุด หรือ บ่อยที่สุด

8. วิเคราะห์หาอำนาจจำแนกของข้อคำถาม โดยแบ่งกลุ่มสูงและต่ำ อย่างละ 25 เปอร์เซ็นต์ วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t - test (Edwards 1958 : 139) นำผลมาวิเคราะห์เลือกข้อความที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป รวบรวมเป็นแบบสอบถาม หลังจากวิเคราะห์หาอำนาจจำแนกแล้ว ปรากฏว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามในตอนที่ 2 มีค่าที่ t อยู่ระหว่าง 26.92 - 3.72 สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 3 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 17.00 - 4.42 (โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก ก) แล้วรวบรวมข้อความที่มีอำนาจจำแนกเป็นแบบสอบถาม

9. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ Coefficient Alpha (Cronbach. 1970 : 161) หลังจากคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแล้ว ปรากฏว่า แบบสอบถามตอนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9282 ส่วนแบบสอบถามตอนที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9167

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยมอบแบบสอบถามให้อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยกลุ่มตัวอย่าง และกำหนดวันที่จะรับแบบสอบถามคืน โดยมีหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัย

โดยใช้แจ้งวัตถุประสงค์และขอบข่ายของการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาเป็นจำนวน 195 ฉบับ โดยได้จำแนกแบบสอบถามออกตามตัวแปรเพศ ชั้นปีการศึกษา และตามมหาวิทยาลัย ดังปรากฏรายละเอียดในตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 3 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศและชั้นปีการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถาม	กลุ่มตัวอย่าง	ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา	ร้อยละ
เพศชาย	75	70	93.33
เพศหญิง	150	125	83.33
ชั้นปีที่ 2	117	97	82.90
ชั้นปีที่ 4	108	98	90.74
รวม	225	195	86.67

ตาราง 4 แสดงจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัยที่ศึกษา

มหาวิทยาลัย	กลุ่มตัวอย่าง	ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยศิลปากร	34	25	73.44
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	53	45	83.84
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	28	28	100.00
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	74	65	87.80
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	36	32	87.02
รวม	225	195	86.67

6. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ คัดเลือกเอาฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งปรากฏว่าแบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ แล้วตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักที่กำหนด
2. จำแนกแบบสอบถามตามตัวแปรสำหรับวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน
4. ข้อมูลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด นำมาแจกแจงความถี่และหาถ้อยคำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อนำไปใช้ในการแปลผล ผู้วิจัยได้ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติเบื้องต้น

การหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ 2522 : 51)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(ล้วน สายยศ 2522 : 100)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

X^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ทดสอบนัยสำคัญความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 , 2 , 4 และข้อที่ 5 ใช้สูตร (Ferguson . 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่พิจารณาใน t - distribution

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

N_1 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 5 กลุ่ม ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 และข้อที่ 6 ใช้สูตร (Winer . 1971 : 211)

$$F = \frac{MSb}{MSw}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่จะพิจารณาใน F - distribution

MSb แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม

MSw แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่าคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรที่ตรวจสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q - Statistic
(q - Statistic) แบบ Newman Kuel Method (Winer, 1971 : 210 - 218)

$$q = \frac{\bar{T}_{\text{largest}} - \bar{T}_{\text{smallest}}}{\sqrt{MS_{\text{error}} / \tilde{n}}}$$

เมื่อ q แทน ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย

$\bar{T}_{\text{largest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มหนึ่ง

$\bar{T}_{\text{smallest}}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของอีกกลุ่มหนึ่ง

$\tilde{n}$ แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

MS_{error} แทน Mean Square ของความคลาดเคลื่อนหรือ MSw

4. การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ใช้สูตรอัตราส่วนวิกฤติ t - test
(Edwards, 1958 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง
และกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

เมื่อ	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของการกระจายของคะแนนในกลุ่มต่ำ
	N_H	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มสูง
	N_L	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มต่ำ

5. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร Coefficient Alpha

(Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามในแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อคำถาม
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อสะดวกในการเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนด สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
df	แทน	ชั้นของความอิสระ
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
q	แทน	q - Statistic
$\bar{h}$	แทน	Harmonic mean
SS	แทน	ผลบวกของผลคูณกำลังสอง
MS	แทน	การรายเฉลี่ยของผลคูณกำลังสอง
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และได้
เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4
3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ในสถาบันศึกษาที่ต่างกัน
4. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
เพศชายและเพศหญิง
5. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4
6. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
ในสถาบันศึกษาที่ต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างใด
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งปรากฏในการร่าง 4

ตาราง 5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง

เพศ \ ค่าสถิติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชาย	70	196.04	395.35	1.9217
หญิง	125	189.61	693.18	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 5 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์
ไม่แตกต่างกัน ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียน
การสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับกลาง แต่นักศึกษาชายมีแนวโน้มว่ามีความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาหญิง

2. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไรมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4

ชั้นปี \ ค่าสถิติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชั้นปีที่ 2	97	192.85	651.09	1.4109
ชั้นปีที่ 4	98	187.87	563.04	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง 6 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีแนวโน้มว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4

3. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างไร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษา ที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	39782.54	20481.43	47.4997**
ภายในกลุ่ม	190	81925.75	431.19	
รวม	194	121708.29		

** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 7 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้ทราบต่อไปว่า ในระหว่างนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ศิลปากร ศรีนครินทรวิโรฒ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่ามีกลุ่มใดบ้าง ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน จึงใช้การทดสอบด้วย Studentized q - Statistic (q - Statistic) แบบ Newman Keul Method ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษา
ที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	เกษตร ศิลปากร ศรีนครินทรวิโรฒ จุฬา ธรรมศาสตร์				
		168.42	192.96	193.09	203.13	211.57
เกษตรศาสตร์	168.42	—	24.54**	24.67**	34.71**	43.15**
ศิลปากร	192.96		—	0.13	10.17	18.61**
ศรีนครินทรวิโรฒ	193.09			—	10.04*	18.48**
จุฬาลงกรณ์	203.13				—	8.44
ธรรมศาสตร์	211.57					—
		r	2	3	4	5
$\sqrt{MSw/n}$	q . 95(r,190)	2.77	3.31	3.63	3.86	
	q . 95(r,190)	9.75	11.65	12.78	13.59	
$\sqrt{MSw/n}$	q . 99(r,190)	3.64	4.12	4.40	4.60	
	q . 99(r,190)	12.83	14.50	15.49	16.19	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 8 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรกับมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยว กับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่าของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาจุฬาลงกรณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่าของนักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วน นักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากรกับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคิด เห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไรร ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษา วิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง

เพศ \ ทัศนคติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชาย	70	146.40	242.19	1.4837
หญิง	125	142.75	323.03	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 9 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และพบว่า ทั้งนักศึกษา ชายและนักศึกษานักศึกษามีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่นักศึกษาชาย มีแนวโน้มว่ามีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษานักศึกษาหญิง

5. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างไรร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4

ชั้นปี \ ค่าสถิติ	N	$\bar{X}$	S^2	t
ชั้นปีที่ 2	97	143.73	280.46	-0.3202
ชั้นปีที่ 4	98	144.50	306.73	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 10 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีแนวโน้มว่ามีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 เล็กน้อย

6. เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างไร ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่ต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	13283.63	3320.91	14.05**
ภายในกลุ่ม	190	44899.12	236.31	
รวม	194	58182.75		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 11 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

เพื่อให้ทราบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยใดบ้าง ที่มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน จึงใช้การทดสอบด้วย Studentized q - Statistic (q - Statistic) แบบ Newman Keuls Method ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของวิชาชีพประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย	เกษตร	ศรีนครินทรวิโรฒ	จุฬา	ธรรมศาสตร์	ศิลปากร
		131.40	141.71	149.69	153.00	154.00
เกษตรศาสตร์	131.40	-	10.31**	18.29**	21.60**	22.60**
ศรีนครินทรวิโรฒ	141.71		-	7.98*	11.29*	12.29**
จุฬาลงกรณ์	149.69			-	3.31	4.31
ธรรมศาสตร์	153.00				-	1.00
ศิลปากร	154.00					-
		r	2	3	4	5
$\sqrt{MSw / n}$	q . 95 (r, 190)	2.77	3.31	3.63	3.86	
	q . 95 (r, 190)	7.23	8.64	9.47	10.07	
$\sqrt{MSw / n}$	q . 99 (r, 190)	3.64	4.12	4.40	4.60	
	q . 99 (r, 190)	9.50	10.75	11.48	12.01	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 12 พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับมหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับมหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาที่ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยศิลปากรกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 แสดงการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวม
ทุกสถาบันศึกษา โดยจำแนกเป็นด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาวิชา วิธีการสอน
กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การสอน และการวัดประเมินผล

กลุ่มตัวอย่าง สภาพการเรียนการสอน	เกณฑ์ ครีนิครินทรวีโรธ จุฬา ศิลปากร ธรรมศาสตร์					
	เลขที่	ครีนิครินทรวีโรธ	จุฬา	ศิลปากร	ธรรมศาสตร์	
จุดประสงค์การสอน	27.51	33.77	35.69	35.72	37.32	$\bar{X}$
	22.98	23.87	36.09	5.46	10.50	S^2
เนื้อหาวิชา	28.27	32.20	36.26	33.24	35.39	$\bar{X}$
	21.02	13.04	8.81	4.03	12.99	S^2
วิธีการสอน	37.67	42.77	47.78	38.48	43.89	$\bar{X}$
	29.45	23.87	32.95	14.26	12.99	S^2
กิจกรรมการเรียนการสอน	19.98	22.03	21.81	23.52	25.54	$\bar{X}$
	14.52	33.69	18.42	10.51	69.81	S^2
สื่ออุปกรณ์การสอน	26.80	28.95	30.66	26.52	32.68	$\bar{X}$
	29.85	34.32	15.20	6.93	24.67	S^2
การวัดประเมินผล	29.78	33.45	31.16	36.12	35.54	$\bar{X}$
	21.41	29.75	8.27	3.28	21.29	S^2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตาราง 13 โดยจำแนกค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ
สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
ของแต่ละสถาบันศึกษา ได้ผลดังนี้

1. ด้านจุดประสงค์การสอน พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัย
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านจุดประสงค์การสอนอยู่ใน
ระดับกลาง และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองลงมาคือ
มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่ำสุด นั่นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์
ในด้านจุดประสงค์การสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดีกว่าของ มหาวิทยาลัยศิลปากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ด้านเนื้อหาวิชา พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัย
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้านเนื้อหาวิชา อยู่ใน
ระดับปานกลาง และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมา
คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่ำสุด นั่นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนรู้การสอนวิชา
ประวัติศาสตร์ในด้านเนื้อหาของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเหมาะสมกว่าของมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และ มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์

3. ด้านวิธีการสอน พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ทุกมหาวิทยาลัย
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านวิธีการสอน อยู่ใน
ระดับปานกลาง และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมา
ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่ำสุด นั่นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนรู้การสอนวิชา
ประวัติศาสตร์ในด้านวิธีการสอนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยดีกว่าของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ทุกมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ด้านนี้อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและต่ำ และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่ำสุด นั้นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านการจัดกิจกรรมประกอบการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดีกว่าของ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของทุกมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านสื่ออุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากรต่ำสุด นั้นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านการอุปกรณ์การสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ดีกว่าของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร

6. ด้านการวัดประเมินผล พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ทุกมหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านการวัดประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร รองลงมาได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ต่ำสุด นั้นแสดงว่า การจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านการวัดประเมินผลของมหาวิทยาลัยศิลปากรดีกว่าของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวม
ทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้านจุดประสงค์
การเรียนการสอน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรกำหนดจุดประสงค์ของวิชาให้ละเอียดชัดเจนและเข้าใจง่าย	32	24.43
2. ควรกำหนดจุดประสงค์ของวิชาที่สามารถนำไปปฏิบัติหรือใช้ใน ชีวิตประจำวันได้	31	23.66
3. จุดประสงค์ของวิชาควรมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตนเอง ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ และตีความได้ด้วยตนเอง	24	18.32
4. ควรกำหนดจุดประสงค์ของวิชาไว้อย่างแน่นอนและแจ้งให้ นักศึกษาทราบล่วงหน้า	13	9.93
5. จุดประสงค์ของวิชาควรเน้นการวิเคราะห์เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง อดีตกับปัจจุบัน โดยเน้นเรื่องที่มีความสำคัญและสอดคล้องกับ เหตุการณ์ในปัจจุบันให้มาก	13	9.93
6. ควรกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการสอน	7	5.34
7. จุดประสงค์ของวิชาควรมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4	3.05
8. จุดประสงค์ของวิชาควรสามารถนำไปประยุกต์ในการเรียน วิชาอื่นๆ ได้	4	3.05
9. จุดประสงค์ของวิชาควรกำหนดวิธีสอนไว้อย่าง	3	2.29
รวม	131	100.00

ตาราง 15 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวม
ทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในค่านี้อาหาวิชา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. เนื้อหาควรเน้นเฉพาะที่สำคัญ น่าสนใจ ไม่เน้นอดีตมากเกินไป ทันต่อเหตุการณ์ในโลกปัจจุบัน และศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบ อดีตกับปัจจุบัน	43	28.67
2. เนื้อหาควรประยุกต์และนำมาใช้ในสังคมชีวิตประจำวันได้	34	22.67
3. ควรศึกษาประวัติศาสตร์สมัยใหม่ วิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้เกิด ความคิดใหม่ๆ โดยเน้นข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ความถูกต้องของเนื้อหาตามข้อเท็จจริงของหลักฐานหรือตาม ข้อสรุปใหม่ๆ ที่เป็นที่ยอมรับ	28	18.67
4. เนื้อหาวิชาควรละเอียดลึกซึ้งเฉพาะเรื่องและควรต่อเนื่องกัน	17	11.33
5. ควรเพิ่มเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยให้มากขึ้น	9	6.00
6. เนื้อหาไม่ควรกว้างเกินไปและควรตัดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนออกไป	8	5.33
7. ควรมีการสรุปเนื้อหาแต่ละบทให้เข้าใจง่ายและผู้ที่เรียนควรมี ส่วนร่วมในการจัดเนื้อหา	7	4.66
8. ควรเปิดวิชาโบราณคดีควบคู่กับวิชาประวัติศาสตร์	4	2.67
รวม	150	100.00

ตาราง 16 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวม
ทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้านวิธีการสอน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. อาจารย์ผู้สอนไม่ควรใช้วิธีสอนแบบบรรยายหรืออ่านหนังสือ ให้นักศึกษาฟังมากเกินไป	20	16.13
2. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ได้แสดง ความคิดเห็นและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้มาก	15	12.10
3. ควรมีการสอนแบบสัมมนา การอภิปราย ศึกษาวิธีการทาง ประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผล และมีเอกสารประกอบ	15	12.10
4. อาจารย์ผู้สอนควรมีเทคนิควิธีสอนที่น่าสนใจ	14	11.29
5. อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมการสอนให้ดี ไม่สอนวกไปวนมา ควรสอดแทรกกิจกรรมการสอนและเน้นในเรื่องที่สำคัญ	14	11.29
6. อาจารย์ผู้สอนควรให้คำปรึกษา เอาใจใส่ต่อนักศึกษามากขึ้น	13	10.48
7. ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เสมอๆ	12	9.68
8. ควรใช้อุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่ช่วยให้นักศึกษาได้เกิดความเข้าใจ เกิดจินตนาการในเนื้อหา เช่น การฉายภาพยนตร์ที่น่าสนใจหรือ การฉายสไลด์ประกอบการสอน	11	8.87
9. ควรมีการสอนประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ และยกเหตุการณ์ประกอบการสอนให้เห็นจริง	6	4.84
10. ควรมีเก็ล็ดความรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มาเล่าให้ นักศึกษาฟังเสมอ ๆ	4	3.22
รวม	124	100.00

ตาราง 17 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
 รวมทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้าน
 กิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษานอกสถานที่	43	45.74
2. ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอภิปราย การจัดนิทรรศการ การเยี่ยมชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์	27	28.72
3. ควรจัดให้มีการโต้วาทีในหัวข้อที่เกี่ยวกับทางประวัติศาสตร์	7	7.44
4. ควรจัดให้มีการสัมมนากันเองระหว่างกลุ่ม	5	5.32
5. ควรจัดให้มีการสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสถาบัน เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาประวัติศาสตร์	4	4.26
6. ควรจัดให้มีการแสดงละครทางประวัติศาสตร์	4	4.26
7. ควรจัดกิจกรรมนิเทศการเรียนทางประวัติศาสตร์	4	4.26
รวม	94	100.00

ตาราง 18 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
รวมทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้าน
สื่ออุปกรณ์การสอน

ข้อคิดเห็นและขอ เสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดให้มีการฉายสไลด์ फिल्मสตริป และภาพถ่ายของจริง	39	38.61
2. ควรมีการจัดฉายภาพยนตร์หรือวีดีโอเกี่ยวกับเหตุการณ์ ประวัติศาสตร์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน		
3. ควรมีอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยเพื่อช่วยความ	15	14.85
4. ควรมีหนังสืออ่านประกอบทางคำประวัติศาสตร์ เพิ่มมากขึ้น ทำบรรณานุกรมหนังสือที่เกี่ยวข้องให้ทราบอย่างละเอียด	13	13.85
5. ควรมีสื่อการสอนประเภทแผ่นภูมิ แผนที่ ขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น	6	5.99
6. ควรมีเอกสารประกอบการสอนเพิ่มขึ้น	5	4.95
รวม	101	100.00

ตาราง 19 แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
 รวมทุกสถาบันศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้าน
 การวัดและการประเมินผล

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการออกข้อสอบแบบวิเคราะห์อย่างครอบคลุม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยเน้นความเข้าใจมากกว่าการจำ	30	24.59
2. ควรมีการประเมินผลสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	20	16.39
3. ควรมีการประเมินผลด้วยวิธีการอื่นๆ นอกเหนือจากคะแนนสอบ เช่น การแสดงความคิดเห็น การทำรายงาน ความสนใจและความตั้งใจเรียน การเข้าชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัดหรือการรายงานอภิปรายต่าง ๆ เป็นต้น	19	15.57
4. ควรแจ้งหลักเกณฑ์การวัดประเมินผลไว้ล่วงหน้าและกำหนดวิธีให้แน่นอน เป็นมาตรฐานสำหรับอาจารย์ทั่วไป	11	9.02
5. ควรมีการสอบนอกห้องสอบได้ เพื่อจะได้แสดงความคิดเห็นได้เต็มที่	10	8.19
6. ควรให้คะแนนเหมาะสมกับความสามารถและพิจารณาคุณสมบัติของนักศึกษาแต่ละบุคคล	8	6.56
7. ควรเฉลยข้อสอบหลังจากสอบเสร็จ และไม่ควรมานำมาสอบใหม่	7	5.74
8. ควรมีข้อสอบหลายๆ หลายๆ แบบ ให้นักศึกษาได้เลือกตอบ	7	5.74
9. ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้ด้วย	6	4.92
10. ควรมีการสอบปากเปล่าหรือการแสดงความความคิดเห็นต่างๆ	4	3.28
รวม	122	100.00

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่เรียน และสถาบันที่ศึกษา ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ โดยจำแนกตามเพศ ชั้นปีที่เรียน และสถาบันที่ศึกษา

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในภาคเรียนปกติ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2527 ในสถาบันมหาวิทยาลัยส่วนกลาง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยศิลปากร รวมนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 116 คน นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 4 จำนวน 109 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีทั้งหมด 3 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านจุดประสงค์ของวิชา	ตั้งแต่ข้อที่ 1 - 10
2. ด้านเนื้อหาวิชา	ตั้งแต่ข้อที่ 11 - 20
3. ด้านวิธีการสอน	ตั้งแต่ข้อที่ 21 - 34
4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	ตั้งแต่ข้อที่ 35 - 44
5. ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน	ตั้งแต่ข้อที่ 45 - 54
6. ด้านการวัดและประเมินผล	ตั้งแต่ข้อที่ 55 - 66

รวมทั้งหมด 66 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า
มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9282

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า จำนวน 39 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามเท่ากับ 0.9167

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุง
สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด
จำนวน 6 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติเบื้องต้น ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความแปรปรวน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ตามตัวแปรเพศ
ชั้นปีที่เรียน โดยใช้ t - test

3. วิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ตามตัวแปร สถาบันที่ศึกษา โดยใช้ $F - test$

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย หัตถ์คดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ตามตัวแปรเพศ ชั้นปีที่เรียน โดยใช้ $t - test$

5. วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบหัตถ์คดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ตามตัวแปร สถาบันที่ศึกษา โดยใช้ $F - test$

6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย โดยแบ่งออกเป็น ด้านจุดประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละด้าน

7. วิเคราะห์และสรุปความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์รวมทุกสถาบัน โดยการเปรียบเทียบความถี่และการร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.9217$) แต่นักศึกษาชาย มีแนวโน้มว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ดีกว่านักศึกษาหญิง ($\bar{X} = 196.04 > 189.61$)

2. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.4109$) แต่พบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2

มีแนวโน้มว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ดีกว่า
นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ($\bar{X} = 192.85 > 187.87$)

3. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 47.4997$) โดยนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์
สูงที่สุด ($\bar{X} = 211.57$) รองลงมาคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 203.13$)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ($\bar{X} = 193.09$) มหาวิทยาลัยศิลปากร ($\bar{X} = 192.96$)
และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ($\bar{X} = 168.42$) ตามลำดับ

4. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง มีทัศนคติต่อ
วิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ($t = 1.4837$) แต่พบว่านักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์
เพศชาย มีแนวโน้มว่ามีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาเพศหญิง ($\bar{X} = 146.40 >$
 142.75)

5. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อ
วิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ($t = -0.3202$) แต่พบว่านักศึกษาวิชาเอก
ประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 4 มีแนวโน้มว่ามีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2
เล็กน้อย ($\bar{X} = 144.50 > 143.75$)

6. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F = 14.05$)
โดยนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร มีทัศนคติต่อวิชา
ประวัติศาสตร์สูงที่สุด ($\bar{X} = 154.00$) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
($\bar{X} = 153.00$) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 149.69$) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ($\bar{X} = 141.71$) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ($\bar{X} = 131.40$)
ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. สมมติฐานข้อที่ 1 และข้อที่ 2

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า " นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน " และ " นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 รวมทุกสถาบัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน " อย่างไรก็ตามผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับที่ ประภาศรี สุธันบุตร (ประภาศรี สุธันบุตร 2522 : 55) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ แดเนียลส์ (Daniels . 1976 : 1542 A) ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย เซาท์ ดาโกตา (South Dakota University) โดยการเน้นศึกษาบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงในแต่ละชั้นปี มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยไม่แตกต่างกันในด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง วิธีการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา ผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ แมค (Mack . 1974 : 4308A) ที่ได้ทำการศึกษาภาพพจน์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยริกส์ (Ricks University) โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนะเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ผลงานวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับของ เบน (Benn , 1978 : 7228 A) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาใหม่ ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการและด้านการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย

โอกลาโฮมา (Oklahoma State University) ซึ่งพบว่า นักศึกษาใหม่มีความคาดหวังต่อบรรยากาศทางวิชาการและสภาพการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยสูงกว่าสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังนี้จะลดลงภายหลังจากที่นักศึกษาได้เรียนไปแล้วหนึ่งภาคเรียน และทัศนะของนักศึกษาชายมีความคาดหวังต่อบรรยากาศทางวิชาการและสภาพการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัย สูงกว่าความคาดหวังของนักศึกษาหญิง

การที่นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้นั้น ที่เป็นเช่นนี้อาจมีสาเหตุเพราะการจัดสภาพการเรียนรู้ของวิชาประวัติศาสตร์ไม่ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ทั้งชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ต่างก็มีความคิดเห็นว่า การจัดสภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และค่อนข้างต่ำในบางด้าน เช่น ด้านกิจกรรมการเรียนรู้และการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน นั้นแสดงว่าการจัดสภาพการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ ทั้งในระดับชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงระบบวิธีการสอน สภาพการเรียนรู้โดยทั่วไปคงเหมือนเดิม ไม่ค่อยจัดกิจกรรมหรือใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนมากนัก นอกจากนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนมากมักจะสอนหลายชั้นและหลายรายวิชา ทำให้นักศึกษาเคยชินต่อวิธีการสอนของอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิษฐา เฟื่องวิวัฒน์ (ชนิษฐา เฟื่องวิวัฒน์ 2519 : 65 - 69) ซึ่งศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ พบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน เพศต่างกัน ใช้เทคนิควิธีการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์การสอน และมีเทคนิคการวัดการประเมินผลในวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจากลักษณะการจัดสภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ทั้งในระดับชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ไม่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชาย เพศหญิง และทั้งชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

สาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้เปิดกว้างไว้สำหรับนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ให้สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้โดยเสรีตามความต้องการของผู้เรียน โดยไม่ได้จำกัดเพศ หรือชั้นปีที่เรียนแต่อย่างใด การเรียนในระดับชั้นนี้ คณะปณิกนไปทั้งนักศึกษาเพศชายและนักศึกษาหญิง ชั้นปีเดียวกันหรือชั้นปีต่างกัน ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิง ชั้นปีเดียวกันหรือชั้นปีต่างกัน สามารถรวมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยกันตลอดเวลา โดยไม่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สำหรับนักศึกษาเพศใด ชั้นปีใดโดยเฉพาะ (พดุง พรหมบุค 2525 : 65) จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวินิจฉัยเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกัน

2. สมมติฐานข้อที่ 3

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวินิจฉัยเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า " นักศึกษาวินิจฉัยเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน " การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัท (Guth, 1974 : 3424A) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยออเบอร์นและมหาวิทยาลัยอัลบามา และวัดความสัมพันธ์ระหว่างทัศนะของนักศึกษา กับความสามารถทางวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและหลักสูตรที่เลือกเรียน ผลของการศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของทั้งสองสถาบันแตกต่างกัน นักศึกษาที่เรียนสาขาสังคมศาสตร์

และการศึกษา มีความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของทั้งสองสถาบันแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการสูง มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการทั้งสองสถาบันแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีความสามารถทางวิชาการต่ำ มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการของทั้งสองสถาบันแตกต่างกันและเมื่อเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมทางวิชาการระหว่างสองสถาบันแล้ว นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยอเบอร์นีย์ดีกว่าสภาพแวดล้อมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยอัลบา

การที่นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันนั้น สาเหตุอาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมทางวิชาการและความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรีมาเป็นระยะเวลานาน มีสถาบันศึกษาเกินกว่าที่แนบตาม สังคมศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เช่น สถาบันไทยคดีศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์หรือโครงการไทยศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น สถาบันเหล่านี้จึงน่าจะมีความพร้อมมากกว่ามหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เริ่มเปิดสอนหลักสูตรวิชาเอกประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรีมาได้ไม่นาน ดังจะเห็นได้จากตาราง 8 และตาราง 13 จะพบว่า เมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว การจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยค่อนข้างดีกว่าของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะว่า การบริหารหลักสูตร โครงสร้าง และการจัดหลักสูตรวิชาเอกประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งประสบปัญหาไม่เหมือนกัน แต่พอสรุปได้ว่า (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522 : 170 - 171) การควบคุมคุณภาพการสอนไม่ได้ตรงตามแนวที่หลักสูตรกำหนดไว้ ความขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือที่ช่วยในการสอนการศึกษานั้น การกำหนดหลักเกณฑ์ของหลักสูตรของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ต่างกันไป

ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา ในแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาในแง่ความสามารถทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ในแต่ละมหาวิทยาลัยก็คาดว่าจะมีความแตกต่างกัน นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการเข้าศึกษาในสถาบัน ที่เก่าแก่และมีชื่อเสียง จากรายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (ทบวงมหาวิทยาลัย 2522 : 122 - 128) พบว่า นักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศาสตร์ สาขาประวัติศาสตร์ มักนิยมเลือกเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อยู่ในอันดับที่ 1 และ 2 ส่วนนักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาในสาขาวิชาเดียวกัน ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มักจะเลือกอยู่ในอันดับที่ 4 - 6 เมื่อพิจารณาในแง่ปีก็จะเห็นว่า ความสามารถทาง วิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย ก็น่าจะแตกต่างกัน การที่นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย มีพื้นฐานความรู้ ตลอดจนความสามารถทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน อาจจะเป็น ตัวแปรที่ทำให้นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันได้ ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ สมสร วรตัญญอ (2518 : 50) ที่ทำการศึกษาวิจัยพฤติกรรมด้านการบรรยายของ อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ประเมินผลพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สูง นักศึกษา ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ประเมินผลพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ปานกลาง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะประเมินผลพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ใน ระดับต่ำ

จากตัวแปร สภาพการจัดการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย สภาพแวดล้อมทางวิชาการของแต่ละมหาวิทยาลัย ตลอดจนความแตกต่างของนักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ในแต่ละมหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกันได้

3. สมมติฐานข้อที่ 4 และข้อที่ 5

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชาย เพศหญิง ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า " นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกัน " และ " นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน " แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัช บุรีรักษ์ (ธวัช บุรีรักษ์ 2511 : 55) ที่ศึกษาพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อวิชาภูมิศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีทัศนคติต่อวิชาภูมิศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะดีขึ้นถึงขั้นที่มีทัศนคติดี

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ทั้งเพศชาย เพศหญิง ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างดี การที่ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่แล้ว ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับสภาพการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะทัศนคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้บุคคลเกิดการแสวงหาความรู้ได้อย่างไม่สิ้นสุด (สุนันท์ สังข์อ่อง 2523 : 333) นอกจากนี้ ทัศนคติเป็นเรื่องของความรู้สึกส่วนบุคคล ที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ชอบ หรือไม่ชอบ ที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่เกี่ยวข้องกับเพศก็ได้

4. สมมติฐานข้อที่ 6

ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า " นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แตกต่างกัน " การที่ผลการวิจัยปรากฏออกมาในลักษณะเช่นนี้ สาเหตุที่สำคัญที่มีอิทธิพลที่ทำให้นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของแต่ละมหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสภาพแวดล้อมในด้านอื่นๆ ของแต่ละมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน นอกจากนี้ทัศนคติของกลุ่มคนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันและได้รับประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน อาจมีทัศนคติไปในทิศทางเดียวกัน และแตกต่างกันไปจากทัศนคติของกลุ่มคนที่มาจากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ที่ได้รับประสบการณ์ที่ต่างกัน จึงมีผลทำให้ทัศนคติของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในแต่ละมหาวิทยาลัย ที่มีสภาพแวดล้อมทางวิชาการและสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ แตกต่างกันไป มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันได้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างดี อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาในแต่ละมหาวิทยาลัยแล้วพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความแตกต่างกันในลักษณะดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

1.1 ลักษณะคล้ายคลึงกันในลักษณะบวก จะเห็นได้ว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ อยู่ในระดับค่อนข้างดี และมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับดีด้วย

1.2 ลักษณะคล้ายคลึงกันในลักษณะลบ กล่าวคือ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้

การสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำด้วย

1.3 ลักษณะคล้ายคลึงกันในกลุ่มปานกลาง กล่าวคือ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และมีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางด้วย

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ที่มีลักษณะผกผันกัน กล่าวคือ นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับดี

การที่ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏออกมาในลักษณะเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าการศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น เป็นการศึกษาที่วิเคราะห์และประเมินสภาพการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและกระบวนการเรียนการสอน โดยการเปรียบเทียบหลักเกณฑ์การเรียนการสอนที่ดีโดยทั่วไป ส่วนทัศนคตินั้น เป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกมา และเป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งอาจไม่เหมือนกัน และอาจไม่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และการประเมินสภาพการเรียนการสอนที่มีหลักเกณฑ์ทั้งในการวิเคราะห์และประเมิน

อย่างไรก็ตาม การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และ ทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ เท่านั้น ไม่ได้เน้นถึงการศึกษาของความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด ซึ่งการศึกษาในประเด็นนี้ ควรจะได้รับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการจัดสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรี เฉพาะผลการประเมินที่ได้จากนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เท่านั้น และกระทำอยู่ในขอบเขตที่จำกัด จึงยังไม่สามารถระบุนายละเอียดยของหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างเด่นชัดพอที่จะเสนอให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันได้ อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ จะมีข้อเสนอแนะในลักษณะต่างๆ ไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์

1. ด้านจุดประสงค์ของวิชาประวัติศาสตร์ จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน มีความเห็นเกี่ยวกับจุดประสงค์ของวิชาประวัติศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 37.32 - 27.51) และมีข้อเสนอแนะพอสรุปได้ว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ควรแจ้งจุดประสงค์ของวิชาไว้ง่าหน้าและกำหนดไว้อย่างแน่นอน จุดประสงค์ของวิชาควรมีความละเอียด ชัดเจน เข้าใจง่าย และลักษณะของจุดประสงค์ของวิชา ควรเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นอกจากนี้จุดประสงค์ของวิชาควรสามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยการมุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันทั้งอดีตกับปัจจุบัน และเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต โดยเน้นให้นักศึกษาได้มีทักษะความสามารถในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ จุดประสงค์ของวิชาควรสอดคล้องกับเนื้อหา วิธีสอน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่นๆ ได้

2. ด้านเนื้อหาวิชา จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 36.06 - 28.27) และนักศึกษามีข้อเสนอแนะว่า เนื้อหา

วิชาประวัติศาสตร์ ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงของหลักฐาน หรือข้อสรุปตามแนวคิดใหม่ๆ ควรตัดเนื้อหาที่มีความซ้ำซ้อนและไม่มีความสำคัญออกไป การเรียบเรียงเนื้อหา การกระชับ มีความละเอียดถี่ถ้วนและต่อเนื่องกัน เน้นเฉพาะที่สำคัญ และน่าสนใจ ไม่ควรเน้นอดีตมากเกินไป เนื้อหาวิชาควรทันต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน และสามารถประยุกต์เนื้อหามาใช้ในชีวิตรประจำวันได้ นอกจากนี้ ควรจะเพิ่มเนื้อหาวิชา ประวัติศาสตร์ไทยให้มากขึ้น

3. ด้านวิธีสอน จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอนว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 47.78 – 37.67) จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแบบปลายเปิดสรุปได้ว่า นักศึกษาต้องการให้อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบอื่นๆ บ้าง นอกจากวิธีสอนแบบบรรยาย ควรมี เทคนิคการสอนที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นหรือศึกษาค้นคว้า โดยอย่างเต็มที่ ให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อนักศึกษามากขึ้น อาจารย์ควรมีการเตรียม การสอนเป็นอย่างดี โดยการนำเอาวิธีการสอนแบบต่างๆ มาใช้ การสอนแบบสัมมนา การสอนแบบอภิปราย การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ หรือการสอนแบบวิจัยทางประวัติศาสตร์ หรือการสอนคิดแก้ปัญหาแบบอื่นๆ ควรนำมาสอนบ้าง เพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษาได้แสวงหา ความรู้ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาได้ตระหนักในการะ หน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม และเน้นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอก ประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ว่ามี ความเหมาะสมในระดับค่อนข้างต่ำ (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25.54 – 19.98) จากการ สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแบบสอบถามแบบปลายเปิด นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์ส่วนมากไม่ค่อยจัดกิจกรรมต่างๆ ประกอบการสอน นักศึกษาเห็นว่า ควรมีการจัด ทัศนศึกษานอกสถานที่ เพราะว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์นั้นไม่ควรจะจำกัดอยู่เพียงแต่ ในห้องเรียนเท่านั้น การพานักศึกษาไปทัศนศึกษาและเยี่ยมชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์หรือ พิพิธภัณฑ์ จะทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ควรมี

การจัดนิทรรศการทางประวัติศาสตร์ การโต้วาที การสัมมนาหัวข้อเกี่ยวกับทางประวัติศาสตร์ หรือการแสดงละครทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้มีความรู้กว้าง และลึกในสาขาวิชาประวัติศาสตร์ และยังเป็นการปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่นักศึกษาอีกด้วย

5. ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 32.68 – 26.50) แต่เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษาในแบบสอบถามแบบปลายเปิดแล้วพบว่า การใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ ยังมีสิ่งที่ควรต้องปรับปรุงแก้ไข นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า อาจารย์ควรมีอุปกรณ์การสอนที่ดี มีจำนวนมากทั้งปริมาณ และคุณภาพ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้เข้าใจเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างถ่องแท้ เกิดความศรัทธาและศรัทธาอย่างมีเหตุผล สื่ออุปกรณ์การสอนที่ควรต้องมี เช่น ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ สไลด์ ภาพถ่าย ตัวอย่างของจริง แผนที่ แผนภูมิ เอกสารประกอบการสอน และหนังสืออ่านเพิ่มเติมต่าง ๆ อาจารย์ผู้สอนควรมีบรรณานุกรมหนังสือที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อความสะดวกแก่นักศึกษาในการศึกษาค้นคว้า

6. ด้านการวัดและการประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลในวิชาประวัติศาสตร์ ว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 36.12 – 29.78) แต่เมื่อพิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาในแบบสอบถามแบบปลายเปิดพบว่า นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ควรจะประเมินนักศึกษาด้วยการสอบที่เน้นความจำมากเกินไป ควรจะเน้นด้านการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นมากกว่า และยังเห็นว่า อาจารย์ควรมีเทคนิควิธีการประเมินแบบต่างๆ เช่น การแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติที่เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ การสอบปากเปล่า การรายงานสัมมนา การอภิปราย ส่วนการให้คะแนนนั้น อาจารย์ควรพิจารณาให้คะแนนตามความเหมาะสมกับความสามารถและคุณสมบัติของนักศึกษาแต่ละบุคคล และควรมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่องและมีการปรับปรุง

อยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้อาจารย์ควรแจ้งหลักเกณฑ์การวัดและการประเมินผลไว้ล่วงหน้า และกำหนดวิธีการวัดและการประเมินผลให้แน่นอนเป็นแบบมาตรฐานสำหรับอาจารย์ทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาจะเห็นว่า นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ รวมทุกสถาบัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และในบางด้านก็อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เช่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านสื่ออุปกรณ์การสอน ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ควรจะได้ปรับปรุงการเรียนการสอนโดยการ จัดกิจกรรมและการใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนสภาพการสอนในด้านอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับปานกลาง ก็ควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวทางที่จะศึกษาเพิ่มเติมของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ และควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างโดยศึกษาจากนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ทุกชั้นปีที่เรียน
2. การมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวโน้มของการจัดหลักสูตรและสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับปริญญาตรีในอนาคต ว่าควรมีลักษณะอย่างไร โดยการศึกษาวิเคราะห์จากสภาพสังคมหรือดัชนีที่บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ หรือเป็นการศึกษาความคิดเห็น จากบรรดาผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาประวัติศาสตร์หรืออาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ว่าหลักสูตรและการจัดสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในอนาคต ควรเป็นอย่างไร
3. การมีการศึกษาวิจัยว่า บัณฑิตสาขาประวัติศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ จะมีความแตกต่างในการบรรลุผลสำเร็จทางอาชีพมากน้อยเพียงใด
4. **การมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการเรียนการสอนกับทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์**

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ชนิษฐา เพื่องวิวัฒน์ การศึกษาวิธีการใช้การสอน กิจกรรมและอุปกรณ์ในการสอน
วิชาประวัติศาสตร์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปริญญาโท ฅศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 90 หน้า อัดสำเนา
- เฉลิม มลิลลา เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์ ไทยวัฒนาพานิช 2523, 320 หน้า
- ชม ภูมิภาค จิตวิทยาการเรียนการสอน ไทยวัฒนาพานิช 2522, 335 หน้า
- ชัยพร วงศ์วรรณ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์เรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปริญญาโท ฅศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 58 หน้า อัดสำเนา
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง ทัศนคติต่อการสอบสัมภาษณ์เพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ม.ป.ท.
 2518, 32 หน้า อัดสำเนา
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2520, 96 หน้า
- เดโช ส่วนานนท์ ปทานุกรมจิตวิทยา โอเคียนส์ไตร์ 2512, 394 หน้า
- ทพวงมหาวิทยาลัย รายงานการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ปีการศึกษา
2519 - 2520 บุรพาศิลป์การพิมพ์ 2522, 141 หน้า
- แถบสุข นุ่มนนท์ "ประวัติศาสตร์" ปรัชญาประวัติศาสตร์ ชานุวิทย์ เกษตรศิริ และ
 สุชาติ สวัสดิ์ศรี บรรณาธิการ โรงพิมพ์พิมพ์แอส 2518, 326 หน้า
- ธวัช บุรีรักษ์ ทัศนคติของนิสิตวิทยาลัยการศึกษาระดับปีที่ 2 ปีการศึกษา 2510 ที่มีต่อวิชาภูมิศาสตร์
 ปริญญาโท ฅศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2511, 111 หน้า
 อัดสำเนา
- นัยนา อ่างสันติกุล การวิเคราะห์องค์ประกอบสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยไทย
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 94 หน้า อัดสำเนา
- นาฏวิภา ชลิตานนท์ ประวัติศาสตร์นิพนธ์ไทย มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และ
 มนุษยศาสตร์ 2524, 356 หน้า

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ ความสุขของสตรี ฌ.พ. 2518, 245 หน้า

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย

ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

ประภาศรี สุอันทุตร สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในทัศนะของนักศึกษา

ปริญญาณิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 89 หน้า

อัครสำเนา

ปราณี โพธิ์สุข เอกสารประกอบการเรียนวิชาทฤษฎีและวิธีสอนสังคมศึกษา ภาควิชา

การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2526, 89 หน้า โรเนียว

ผกาพิทย์ เกษรากุล สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในทัศนะของนิสิต

ปริญญาณิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 97 หน้า

อัครสำเนา

ผดุง พรหมมูล สภาพแวดล้อมทางวิชาการของบัณฑิตศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ ในทัศนะของ

นิสิต ปริญญาณิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525,

89 หน้า อัครสำเนา

ลดาวัลย์ มาลยะวงศ์ สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาระดับสูง (ในทัศนะของครู) ประจำปีการศึกษา 2514 ปริญญาณิพนธ์ คศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2516, 147 หน้า อัครสำเนา

ลำน สายยศ และ อังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 วัฒนาพานิช

2522, 276 หน้า

วัฒนา สังศิริ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์สากลในชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2518, 130 หน้า

วิเชียร คำลันท์ การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1)

โดยการสอนแบบศูนย์การเรียนกับการสอนปกติ ปริญญาณิพนธ์ คศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 136 หน้า อัครสำเนา

สมบัติ สาริกากุล สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชน ตามทัศนะของนักศึกษา
อาจารย์ และผู้บริหาร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
2524, 157 หน้า อัดสำเนา

สมบุรณ์ ใจกลางดุก การทดลองการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1)
เรื่องประชากรศึกษา โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 60 หน้า อัดสำเนา

สมบุรณ์ ชิตพงศ์ การประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบัน
ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 119 หน้า อัดสำเนา

สมศักดิ์ สันธูเวชญ์ "การวัดเจตคติในวิชาคณิตศาสตร์" มิตรครู 13 : 11 - 15
กรกฎาคม 2522

สมสรร วงศ์น้อย พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 55 หน้า อัดสำเนา
สมาคมประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย สถานะภาพของวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523, 284 หน้า

สิริวรรณ สุวรรณภา ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
185 หน้า อัดสำเนา

สุโท เจริญสุข คู่มือจิตวิทยาการศึกษา เจริญวิทย์การพิมพ์ 2521, 243 หน้า
สุนันทา ลิ้มอารีย์ การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 76 หน้า อัดสำเนา

สุภาณี โคตรจรัส แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาตอนต้น
ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร ปรินทิพ ภัทธร
2510, 340 หน้า อัดสำเนา

สุภัทรดิศ ดิศกุล สถานะภาพวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน สมาคมประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย

ประเทศไทย 2523, 284 หน้า

สืบแสง พรหมบุญ สถานะภาพวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบัน สมาคมประวัติศาสตร์แห่งประเทศไทย

ประเทศไทย 2523, 284 หน้า

โสภา ชูพืชกุล จิตวิทยาสังคมประยุกต์ ไทยวัฒนาพานิช 2522, 80 หน้า

หทัย ตันหยง การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิทยาเขตภาคเหนือ พิษณุโลก 2525, 606 หน้า อัดสำเนา

อนรม สันนิบาล จิตวิทยาการศึกษา โอเคียนส์โตร 2520, 190 หน้า

อัศนี ศรีสุข การศึกษาทัศนคติในการอนุรักษ์ธรรมชาติและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่อง

สิ่งแวดล้อม ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาโท

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 38 หน้า อัดสำเนา

อดุลย์ เพียรเสมอ การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการเข้าใจแผนที่

ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปริญญาโท

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 52 หน้า อัดสำเนา

อนันต์ ศรีโสภะ การวัดผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 3 ไทยวัฒนาพานิช 2525, 326 หน้า

Benn, GERALD Chester, "A Comparison of Ideal and Real College

Environment as Perceived by Entering Freshmen in an Oklahoma State

University". Dissertation Abstracts. 36 (II) : 7228 A, 1978.

Bogardus, F.S. Fundamental of Social Psychology. New York,

Century; 1961. 62 p.

Brown, Sheldon LeRoy. "Analysis of Eight Grade American History

Program in Secondary School of Nebraska". Dissertation Abstracts.

32 (2) : 758 A - 759, August, 1971.

- Brown, Warren Roger. "The Rational For the Teaching of American History in the Secondary School : A History of the Development of Aims and Value!" Dissertation Abstracts. 23 (12) : 4600, Part I - 2, 1963.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychology Testing. 3rd ed., New York, Harper & Row, 1970, 752 p.
- Daniel, Joseph. " Perception and Their Compare within an Environment among University Students," Dissertation Abstracts. 36 (8) : 5142-A, February, 1976.
- Daniel, R.V. Studying History How and Why. New Jersey, Englewood Cliffs, Prentice Hall, 1976, 280 p.
- Edwards, Allen L. Statistic Analysis. 2nd ed., New York, Rinehart and Company, Inc., 1958, 234 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology Education. 3rd ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1971, 496 p.
- Guilliam, Donald Lee. "Environment Perceptions of Upperclassmen, Admission staff, Faculty, and Entering Freshmen at Columbia College," Dissertation Abstracts. 36 (1) : 142-A, July, 1975.
- Guth, James Earl. "Junior College Transfer Students, Perceptions of the Academic Environment of Their Former Junior College and Auburn University," Dissertation Abstracts. 35 (6) : 3424-A, December, 1974.
- Heist, Paul. "Creative Students : College Transients!" The Creative College Students : and Unmet Challenge. Berkley, Jossey Bass Inc., 1970, 253 p.

- Hilgard, Ernest R. Introduction to Psychology. New York, Harcourt, 1962, 214 p.
- Jerolimek, John. Social Studies in Elementary Education. 3rd ed., New York, The Macmillan Co., 1967, 425 p.
- Jordan, William Bennett. "Evaluation of Students in History Courses in Southern Junior College," Dissertation Abstracts. 31 (6) : 2716-A, December, 1970.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. New York, McGraw-Hill, Book Company, 1963, 572 p.
- Mack, Garner Shirley. "A Study of Institutional Image Analysis of Perception of Sub - Population in College Environment," Dissertation Abstracts. 32 (8) : 4308-A, February, 1974.
- McLendon, Jonathan C. Social Studies in Secondary School. New York, Macmillan co., 1965. 435 p.
- Milton, Rokeach. Beliefs Attitudes and Values. San Francisco, Jossey Bass Inc., Publisher, 1970, 112 p.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York, The Dryden Press, 1950, 223 p.
- North, Sartain and Chapman, Strange. Psychology Understanding Human Behavior. New York, McGraw-Hill Book Company, 1973, 464 p.
- Remmers, H.H. Introduction to Opinion and Attitude Measurement. New York, Harper & Brother Publisher, 1954, 437 p.
- Robert, Peason, "Beyond the New Social Studies," The Social Studies. LXIV. December, 1973.

Rowse, A.L. The Use of History. London, The English University

Press Lt.d. 1963, 210 p.

Rose, Throld B. "The Relationship between Methods Use to Teach
American History and Changes in Attitude and Achievement,"

Dissertation Abstracts. 31 (12) : 6374-A - 6375-A, June, 1971.

Thurstone, L.L. "Comment" . American Journal of Sociological.

52 (1946), 38 p.

Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design.

2nd ed., New York, McGraw-Hill Book Company, 1971, 907 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

อำนาจจำแนกของแบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์
และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

ตาราง 20 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับ

สภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์

ข้อที่	อำนาจจำแนก	ข้อที่	อำนาจจำแนก	ข้อที่	อำนาจจำแนก
1.	7.68	23.	9.89	45.	13.50
2.	7.04	24.	10.48	46.	10.48
3.	10.41	25.	12.95	47.	9.63
4.	10.13	26.	12.95	48.	3.72
5.	9.38	27.	18.58	49.	11.04
6.	10.13	28.	9.35	50.	8.05
7.	9.77	29.	9.20	51.	9.74
8.	8.23	30.	26.00	52.	6.50
9.	11.74	31.	8.45	53.	10.12
10.	9.60	32.	10.58	54.	14.94
11.	9.06	33.	13.45	55.	6.08
12.	9.29	34.	8.06	56.	12.83
13.	14.94	35.	9.52	57.	26.92
14.	14.50	36.	26.00	58.	10.35
15.	7.04	37.	8.58	59.	6.71
16.	12.50	38.	18.14	60.	16.20
17.	9.60	39.	13.50	61.	11.38
18.	7.04	40.	18.71	62.	12.04
19.	9.25	41.	21.50	63.	8.43
20.	8.85	42.	8.85	64.	14.60
21.	26.00	43.	9.15	65.	14.47
22.	7.40	44.	11.91	66.	10.82

ตาราง 21 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อวิชาชีพประวัติศาสตร์

ข้อที่	อำนาจจำแนก	ข้อที่	อำนาจจำแนก
1.	4.42	21.	10.67
2.	6.31	22.	11.29
3.	17.00	23.	10.11
4.	13.12	24.	6.95
5.	9.35	25.	13.59
6.	10.08	26.	9.45
7.	13.19	27.	17.18
8.	13.37	28.	10.00
9.	12.04	29.	7.72
10.	13.19	30.	17.15
11.	6.19	31.	10.43
12.	9.20	32.	7.68
13.	7.42	33.	12.70
14.	8.10	34.	8.95
15.	6.35	35.	8.05
16.	7.70	36.	9.25
17.	8.11	37.	11.55
18.	7.66	38.	8.81
19.	12.30	39.	7.04
20.	12.33		

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์
และทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติ
ต่อวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2
และชั้นปีที่ 4 ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลที่ท่านแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่มี
ต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของท่าน ฉะนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ถูกต้อง
หรือผิด ขอให้ท่านตอบตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ คำตอบ
ของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ต่อไป

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับ
ตัวท่าน

1. ชื่อสถาบันของท่าน
 - ☐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - ☐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ☐ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - ☐ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - ☐ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. สถานภาพของท่าน
 - ☐ เพศชาย
 - ☐ เพศหญิง
3. ชั้นปีที่ศึกษา
 - ☐ ชั้นปีที่ 2
 - ☐ ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นตามความเป็นจริงของท่าน ที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ใน
สถาบันของท่าน เพียงช่องเดียว

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. อาจารย์ได้แจ้งจุดประสงค์การเรียนการสอน อย่างละเอียด					
2. จุดประสงค์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ชัดเจน					
3. จุดประสงค์การสอนสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา					
4. จุดประสงค์การสอนไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชา					
5. จุดประสงค์ของวิชากำหนดไว้ในลักษณะ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม					
6. จุดประสงค์ของวิชาเน้นการวิเคราะห์เรื่องราว ในอดีตมากกว่าในปัจจุบัน					
7. จุดประสงค์ของวิชาสามารถประยุกต์กับวิชาอื่นได้					
8. จุดประสงค์ของวิชาสามารถนำไปปฏิบัติได้					
9. จุดประสงค์ของวิชาสอดคล้องกับความสามารถ ในการเรียนของนักศึกษา					
10. จุดประสงค์การสอนของวิชาส่งเสริมให้นักศึกษา พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
11. เนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12. การเรียบเรียงเนื้อหาที่มีความชัดเจน					
13. เนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อน					
14. เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน					
15. เนื้อหาวิชาที่เหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อขั้นสูงๆ ขึ้น					
16. เนื้อหาวิชาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
17. เนื้อหาวิชาไม่ครอบคลุมจุดประสงค์การสอน					
18. เนื้อหาวิชาที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต					
19. เนื้อหาวิชาทันต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน					
20. เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่ยากเกินไป					
21. อาจารย์ผู้สอนมีความรู้ทางประวัติศาสตร์ดี					
22. อาจารย์มักสอนด้วยวิธีบรรยาย					
23. อาจารย์บรรยายเรื่องตามเหตุการณ์ประวัติศาสตร์					
24. อาจารย์อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์โดยยึดเอาวันสำคัญทางประวัติศาสตร์					
25. อาจารย์ใช้วิธีสอนแบบบทบาทสมมติและสถานการณ์จำลอง					
26. อาจารย์อธิบายเรื่องราวโดยให้ดูของจริง					
27. มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ทางประวัติศาสตร์					
28. อาจารย์เปิดโอกาสให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.อาจารย์อธิบายประกอบการใช้อุปกรณ์					
30.อาจารย์และนักศึกษาร่วมกันวางแผน การเรียนการสอน					
31.อาจารย์สอนเนื้อหาได้ครบตามจุดประสงค์ การสอน					
32.อาจารย์ได้แจ้งตักการสอนให้ทราบล่วงหน้า					
33.อาจารย์สอนชัดเจนเมื่อมีการทักสอน					
34.อาจารย์ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการเรียนแก่นักศึกษา					
35.มีกิจกรรมต่างประกอบการเรียนการสอน					
36.มีกิจกรรมการสอนโดยการจัดทัศนศึกษา					
37.มีกิจกรรมการสอนโดยการฉายภาพยนตร์ สไลด์ ฟลิ์มส്ടริป					
38.มีกิจกรรมการสอนโดยการจัดนิทรรศการ					
39.มีกิจกรรมการสอนโดยการแสดงละคร					
40.มีกิจกรรมการสอนโดยการพาไปฟังการอภิปราย การปาฐกถา					
41.มีกิจกรรมการสอนโดยการอภิปรายและโต้วาที					
42.มีกิจกรรมการสอนโดยการทำรายงานค้นคว้า					
43.มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้					
44.มีกิจกรรมการสอนโดยการสะสมวัสดุ รูปภาพ					
45.อาจารย์ใช้แผนที่ประกอบการสอน					
46.อาจารย์ใช้แผนภูมิประกอบการสอน					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
47.อาจารย์ใช้รูปภาพประกอบการสอน					
48.อาจารย์ใช้ของจริงและของตัวอย่าง ประกอบการสอน					
49.อาจารย์ฉายภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป ประกอบการสอน					
50.อาจารย์มีตำราประกอบการสอน					
51.อาจารย์มีเอกสารประกอบการสอน					
52.อาจารย์แนะนำหนังสือและแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม					
53.อาจารย์ใช้เครื่องบันทึกเสียง แผ่นเสียง วิทยู ประกอบการสอน					
54.อาจารย์มีหนังสือพิมพ์หรือวารสารประกอบการสอน					
55.วิธีการวัดผลสอดคล้องกับจุดประสงค์					
56.อาจารย์ได้แจ้งวิธีการวัดผลที่แน่นอนไว้ล่วงหน้า					
57.อาจารย์ใช้ข้อสอบแบบปรนัยในการวัดผล					
58.อาจารย์ใช้ข้อสอบแบบอัตนัยในการวัดผล					
59.อาจารย์วัดผลโดยการสอบปากเปล่า					
60.อาจารย์ใช้ข้อสอบทั้งปรนัยและอัตนัยในการวัดผล					
61.มีการวัดผลหลายวิธีนอกเหนือจากการสอบ ปลายภาค เช่น ทานแบบฝึกหัด การสอบย่อย ฯลฯ					
62.ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผล					
63.มีการวัดผลในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
64.มีการวัดผลภาคเรียนละครั้ง					
65.มีการวัดผลทุกครั้ง เมื่อจบบทเรียน					
66.อาจารย์ได้เฉลยข้อสอบหลังจากได้มีการวัดผล					

ตอนที่ 3

ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความในแบบสอบถาม แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

ช่องที่ตรงกับความรู้สึกหรือทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ เพียงช่องเดียว

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าสนใจ					
2. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหา สนุกสนาน					
3. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่เข้าใจยาก					
4. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่เข้าใจง่าย					
5. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย					
6. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ไร้สาระ					
7. วิชาประวัติศาสตร์เรียนแล้วไม่ได้รับ การยกย่อง					
8. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่เรียนแล้ว ไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้					
9. วิชาประวัติศาสตร์เรียนแล้วทำงานยาก					
10. วิชาประวัติศาสตร์ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตก้าวหน้า					
11. วิชาประวัติศาสตร์สามารถนำไปใช้ในชีวิตร ประจำวันได้					
12. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ไม่ควร จัดให้เรียน					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
13. วิชาประวัติศาสตร์ที่เรียนไม่ค่อยสัมพันธ์กับวิชาอื่น					
14. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
15. การดำรงชีวิตของมนุษย์ต้องอาศัยหลักการ ทางประวัติศาสตร์มาเป็นพื้นฐานเสมอ					
16. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ช่วยให้มนุษย์ แต่ละชนชาติมีความเข้าใจกันดี					
17. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เป็นคนที่มีรู้จักสังเกต และมีเหตุผล					
18. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เป็นคนที่มีความคิด รอบคอบและมีวิจารณ์ที่ดี					
19. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้สามารถนำเอา เหตุการณ์ในอดีตมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ใน ปัจจุบันเพื่อเป็นบทเรียนในการดำรงชีวิตของตน					
20. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้คนมีการเตรียมพร้อม สำหรับการเปลี่ยนแปลงในชีวิตได้					
21. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดทัศนคติที่ดี ต่อชาตินบ้านเมือง					
22. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญในการสร้าง ความเป็นพลเมืองดีของชาติ					
23. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เกิดความรักชาติ					
24. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เป็นคนมีความรู้ กว้างขวาง					

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
25. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์มาก					
26. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะอาจารย์สอนดี					
27. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะทำคะแนนได้ดี					
28. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะมีพื้นฐาน ความรู้เดิมทางประวัติศาสตร์ดี					
29. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะเห็นประโยชน์ ของวิชานี้					
30. ชอบเรียนวิชาประวัติศาสตร์เพราะอาจารย์ ผู้สอนมีบุคลิกภาพดี					
31. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้เป็นคนมีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์					
32. วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้คนมีความคิดเฉียบแหลม					
33. วิชาประวัติศาสตร์มักมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกันมาก					
34. มีความสุขมากที่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์					
35. มีความภูมิใจที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์					
36. มีความรู้สึกไม่สบายใจเมื่อเรียนวิชาประวัติศาสตร์					
37. รู้สึกง่วงนอนทุกครั้งที่ยื่นวิชาประวัติศาสตร์					
38. ใช้เวลาว่างในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เสมอ					
39. มีความพร้อมเสมอที่จะเรียนวิชาประวัติศาสตร์					

ตอนที่ 4

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการเรียนรู้การสอนวิชาประวัติศาสตร์

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับจุดประสงค์ของวิชา
.....
.....
2. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิชา
.....
.....
3. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเทคนิคและวิธีสอน
.....
.....
4. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้การสอน
.....
.....
5. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงสื่ออุปกรณ์การสอน
.....
.....
6. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงด้านการวัดและประเมินผล
.....
.....
.....

การศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนและทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์
ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยส่วนกลาง

บทคัดย่อ

ของ

สมหวัง ชัยตามล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2527

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ในระดับปริญญาตรี ภาคเรียนปกติ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2527 ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 225 คน เพศชาย 75 คน เพศหญิง 150 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 117 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 108 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่าเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ แบบสอบถามได้รับกลับคืนมาร้อยละ 86.67 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย แล้วทดสอบด้วย t -test กับ F -test ซึ่งปรากฏผลดังนี้

1. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน
2. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 รวมทุกสถาบัน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์เพศชายและเพศหญิง รวมทุกสถาบัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 รวมทุกสถาบัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาวิชาเอกประวัติศาสตร์ที่ศึกษาในสถาบันที่แตกต่างกัน
มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF HISTORY INSTRUCTION AND ATTITUDE TOWARD HISTORY OF
HISTORY MAJOR STUDENTS IN THE CENTRAL REGION UNIVERSITIES

AN ABSTRACT

BY

SOMWANG CHAITAMOL

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

October, 1984

The purposes of this study were to investigate the history instruction and attitude toward history as perceived by the history major students. The hundred and twenty - five students used in this study were selected by stratified random sampling from the second year and the fourth year of undergraduate history major students studying in the first semester of 1984 academic year at Thammasart, Chulalongkorn, Silapakorn, Srinakharinwirot, and Kasetsart Universities. The rating scale questionnaires were used as instruments for collecting data, and more than eighty - six percent (86.67) of questionnaires were returned. The arithmetic means, t - test, F - test were used to analyze the data. The major findings could be summarized as follows :

1. The perceptions of male and female students in history instruction were not significantly different.
2. The perceptions of the second and the fourth years students in history instruction were not significantly different.
3. There were significantly different at the .01 level among students in various universities in history instruction.
4. The attitude toward history of male and female students were not significantly different.
5. The attitude toward history of the second and the fourth years students were not significantly different.
6. There were significantly different at the .01 level among students in various universities in attitude toward history.